ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 146 (8.730) ◆ 1995 йил ◆ 18 декабрь, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

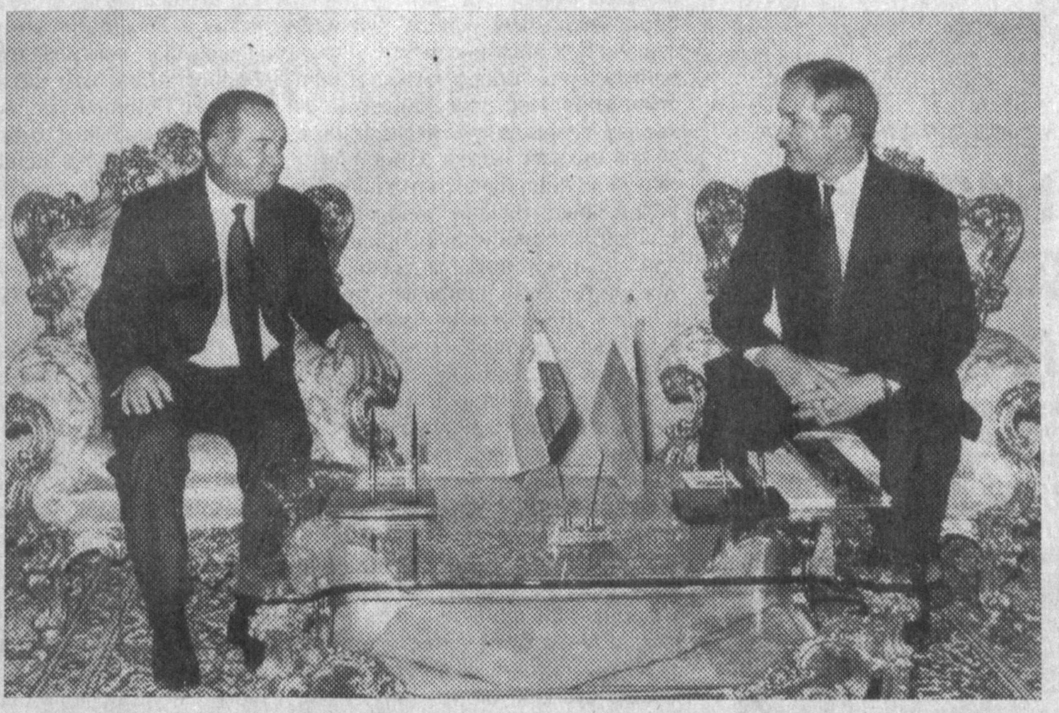

СУРАТДА: қабул пайти. **А. Тўраев олган сурат.**

15 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов мамлакатимизга амалий ташриф буюрган Литва Бош вазири Адольфас Шлежявичюсни қабул қилди.

Самимий суҳбат чоғида Ўзбекистон билан Литва ўртасидаги иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқаларни янада мустаҳкамлаш, жумладан, енгил саноат, қишлоқ хўжалиги, Литва бандаргоҳларидан Ўзбекистон манфаатлари йўлида фойдаланиш соҳаларида ҳамкорлик қилиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Марказий Осиё, Болтиқбўйи минтақаларидаги вазият, шунингдек, бошқа халқаро масалалар юзасидан фикрлашиб олинди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТЛАР УЧРАШУВИ

ЖАМБУЛ. (ЎзА махсус мухбири Муҳаммад Шариф хабар қилади).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 15 декабрь куни Қозоғистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон Республикалари давлатлараро Кенгашининг навбатдаги мажлисида иштирок этиш учун қўшни Қозоғистоннинг Жамбул шаҳрига ташриф буюрди.

Давлатлараро Кенгаш мажлисида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов, Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев ва Қирғизистон Президенти Аскар Акаев ягона иқтисодий маконга аъзо бўлган уч қардош мамлакат ўртасидаги 2000 йилгача мўлжалланган иқтисодий интеграция дастурининг амалга оширилиши жараёни хусусида фикрлашдилар. Дастурнинг амалга оширилишида кўмаклашиш учун Марказий Осиё ҳамкорлик ва тараққиёт банки фаолиятини яхшилашга, мамлакатлар тараққиёти ва иқтисодий интеграция жараёнида муҳим ўрин тутувчи коммуникация тармоқларини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилди. Мажлисда муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли ҳужжатлар қабул қилинди.

Шу куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Жамбулдан Тошкентга қайтиб келди.

(ЎзА).

МЎЛЖАЛДАГИДАН ЗИЁДА

Шаҳримиз туманларида корхоналарни хусусийлаштириш, давлат тасарруфидан чиқариш, кичик ва қўшма корхоналарни ташкил этиш борасида талайгина ишлар қилинмоқда. Жумладан Сергели туманида бу борадаги режалар мўлжалдагидан зиёда қилиб адо этилмоқда. Ишлаб чиқариш корхоналарида турли хил баҳоналарни рўкач қилиб ўтиришдан кўра, турли хил халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариб ички бозорни тўлдиришга алоҳида эътибор қаратилаётир. Мавжуд 28 та йирик саноат ишлаб чиқариш корхоналари йил давомида 1,5 миллиард сўмдан ортиқ халқ истеъмоли буюмларини халққа етказиб беришди. Бундай самарали меҳнатни ташкил этишда «Қуёшдан ҳимоя қилиш буюмлари» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Сергели мебель корхонаси, «Электромаш» заводлари шулар жумласидандир. Улар Россия Федерациясидан келтирилаётган оз миқдордаги хом ашёга қараб ўтирмай, республикамизда етиштирилаётган хом ашёлардан ҳам кенг миқёсда фойдаланишмоқда.

Ҳозирги кунда туманда мингдан ортиқ кичик ва хусусий корхоналар мавжуд бўлиб, улар асосан халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш билан машғулдирлар. Давлат тасарруфидан чиққан 147 та йирик кичик корхоналар эса савдо, транспорт, маиший хизмат, тиббиёт ва ишлаб чиқариш билан тўлиқ иш олиб боришаётир. Уларнинг бундай тадбиркорлик билан иш юритишлари туман иқтисодиёти, қолаверса шаҳримиз иқтисодиётини ривожлантиришга катта ҳисса бўлмоқда.

Гулзода АБДУЛЛАЕВА.

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

Литва Республикаси Бош вазири А. Шлежявичюс раҳбарлигидаги делегация аъзолари 15 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига ташриф буюрди.

Учрашувда Бош вазир А. Муталов Ўзбекистон билан Литва ўртасидаги савдо ва иқтисодий алоқаларни янада ривожлантириш, жумладан, енгил саноат, машинасозлик, денгиз транспорти каби соҳаларда ҳамкорликни кенг йўлга қўйиш ҳар икки мамлакат манфаатларига мос тушишини таъкидлади.

Бош вазир А. Шлежявичюс ўз навбатида Ўзбекистон билан Литва ўртасидаги ҳамкорликни тараққий эттириш учун иқтисодий асос мавжудлигини таъкидлади.

Учрашув сўнгида Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва Литва Республикаси ҳукумати ўртасида стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш соҳасида ўзаро ҳамкорлик қилиш бўйича битим имзоланди.

Битимни имзолаш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосарлари М. Усмонов, К. Раҳимов иштирок этди.

* * *

Литва Республикаси Бош вазири А. Шлежявичюс раҳбарлигидаги делегация аъзолари шу куни Тошкентдаги Модалар уйига ташриф буюриб, бу ерда ташкил этилган Литва маҳсулотлари кўргазмасини кўздан кечирдилар.

(ЎзА).

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ 15 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов мамлакатимизга амалий ташриф буюрган Литва Бош вазири А. Шлежявичус билан учрашди.

❑ Вазирлар Маҳкамасида 15 декабрь куни хусусийлаштириш ва тадбиркорликни ривожлантириш мажмуининг мажлиси бўлди.

❑ Нукус шаҳар фаолларининг йиғилишида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Самарқанд ва Қашқадарё вилоятлари кенгашларида сўзлаган нутқларида ўртага қўйилган вазифалар муҳокама этилди.

❑ Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат ва жамият қурилиши академиясида «Ўзбекистонда давлат ва жамият қурилишининг маънавий асослари» мавзуида давра суҳбати бўлди.

❑ Германиянинг машҳур «Фольксваген» фирмаси республикамиз вилоятлари орасида биринчи бўлиб Самарқандда ўзининг автомобиль марказини очди.

❑ Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг тўрт йиллиги байрам шодиёналарини Мустақиллик майдонида тантанавор ва файзли ўтказишда ўз маҳоратларини кўрсатган бир гуруҳ санъаткорларга юртбошимизнинг махсус мукофотларини топшириш тадбири 15 декабрь куни Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театрида бўлди.

❑ Республика Ўқитувчилар уйида халқ таълими тизимини, шу жумладан мактаб ўқувчиларини янги ва сифатли дарсликлар билан таъминлашни янада такомиллаштириш муаммоларига бағишланган кенгаш бўлиб ўтди.

❑ Тошкент Давлат консерваториясидаги орган мусиқий асбобини германиялик мутахассислар ёрдамида таъмирдан чиқариш ишлари ниҳоясига етказилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Маълумотларга қараганда кеча Россия Федерациясида Давлат думасига сайловлар хотиржамлик вазиятида бўлиб ўтди. Дастлабки якунлар бўйича Россиянинг 45 минтақасида коммунистлар пешқадамлик қилишмоқда. Ундан кейин РЛДП, «Бизнинг уйимиз — Россия», «Яблоко», «Россия аёллари» бормоқдалар. Сайловларнинг боришини сайлов блокларининг 10 мингдан зиёд ишончли вакиллари ва 900 га яқин чет эл кузатувчилари кузатиб бордилар.

❑ 16 декабрда Қозоғистонда Мустақиллик куни нишонланди.

❑ Чеченистонда америкалик журналист С. Левин яраланди.

❑ Абхазия университетининг талабалари Сухуми марказида митинг ўтказиб, шаҳар маъмурлари ўрнашиб олган шаҳар марказидаги филология факультети биносини уларга қайтариб беришни талаб қилдилар.

❑ Узоқ Шарқда бундан бир неча кун муқаддам Сахалиндан Хабаровскка учиб бораётиб йўқолган самолётни қидириш ишлари давом этяпти. 97 йўловчини ўз бортига олган «ТУ-154» самолётидаги ҳамма йўловчилар ҳалок бўлишган деган тахминлар бор.

ХОРИЖДА

❑ Кеча Австрияда парламентга муддатидан олдин сайловлар бўлиб ўтди.

❑ Томиити Мураяма раҳбарлигидаги Япония ҳукумати мамлакат тарихида илк бор кўпорувчилик фаолиятига қарши қонун жорий қилди.

❑ Покистон ҳукумати АҚШ давлат департаментининг Карочи шаҳрида давом этаётган зўравонликлардан ташвишланиб берган баёнотига норозилик билдирди.

❑ Угандaнинг Кампала шаҳрида ўтаётган Африкада СПИД муаммоларига бағишланган анжуманга 50 мамлакатдан 3 мингдан зиёд делегат ташриф буюрди. Анжуман давомида аср ўлатига қарши курашга бағишланган 800 га яқин илмий маърузалар ўқилади.

❑ Сингапур бизнес учун жаҳоннинг энг яхши шаҳри деб тан олинди.

❑ Дастлабки маълумотларга қараганда 18 мингга яқин журналист 1996 йилда бўладиган Олимпиада ўйинларидан репортажлар олиб боради. Агар ушбу ўйинларда 10.500 спортчи иштирок этиши ҳисобга олинганда журналистлар сони мусобақа қатнашчиларидан анча ортиқ эканлиги кўзга яққол ташланади.

Нишондорларимиз

ИНСОННИНГ ОЛИЖАНОБ БУРЧИ

Ўсимликлар олами инсонларни азал-азалдан қизиқтириб келган. Айниқса улардан олинган моддалар ёрдамида одамлар дардига шифо бериш асрлардан асрларга ўтиб келмоқда. Абу Бакр ар-Розий, Абу Мансур ал-Қамарий, Абу Али Ибн Сино, Юсуф ал-Хиравий каби буюк аждодларимиз инсониятни турли хасталиклардан форийғ қилиш мақсадида ўз умрларини ўсимликлар оламини тадқиқ қилиб, малҳам тайёрлаш ва улардан фойдаланишга бахш этишган.

Ана шу буюк зотлар инсон дардига шифо топиш бурчи инсоннинг ўзига юклатилганини яхши ҳис этишган ва бу дунёга бежиз келмаганликларидан диллари таскин топган. Муқаддас Ҳадисда ҳам «Илм ўрганиб дардларга даво топинг. Зеро ҳар бир дарднинг ўз давоси бор. Фақат ўлимга даво йўқ», дейилган.

Ана шу буюкларнинг ишларини кейинчалик Шарафуддин Илоқий, Абу Содиқ Мутатаббиб, Умар Чағминий, замонамизда эса академиклар Обид Содиқов, Собир Юнусов, Ҳамид Холматов ва бошқалар давом эттиришди. Бу соҳада бугунги авлод сифатида Маннон Набиев, Қаҳҳор Ҳожиматов, Санжар Носировлар қаторида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ўсимлик моддалари кимёси илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими, техника фанлари доктори, профессор Талъат Шокиров номини ҳам келтириш жоиз.

Талъат Шокиров умрини 40 йилдан буён ўсимлик моддаларини тадқиқ этиб, улардан доривор моддалар ажратиб олишга бағишлаб келмоқда. У 30 йил давомида раҳбарлик қилган тажриба-синов лабораторияси бугунги кунда иккига бўлиниб, уларни олимнинг шогирдлари — академик Ҳамидулла Орипов ҳамда техника фанлари номзоди Марат Тўраҳўжаевлар бошқариб келишмоқда. Олим шунингдек 30 га яқин илмий ходимнинг устози ҳамдир.

Талъат Тоиббекович ҳозирга қадар 20 дан ортиқ дори-дармонлар тайёрлаш технологиясини ишлаб чиққан. Улар сирасига юрак аритмиясига қарши аллапинин, бепуштликка шифо берувчи тефэстрол, инсультга қарши дезоксинеганин ва рутин, песга қарши анжир баргидан олинувчи псоберан, болалардаги гижжа хасталигини йўқотувчи медамин ва ҳоказолар киради. Кўп йиллик изланишлар асосида топилган хафақон хасталигига шифо берувчи экдистен малҳамликда ҳатто табиий воситалардан ҳам устун туради.

Муҳими шундаки, олимнинг изланишлари натижаси хорижий шерикларни ҳам ўзига жалб қилаётир. Бугунги кунда хасталикларни даволашни ўрганишда ишлатиладиган оканит биореактивини Франциянинг «Латоксан» фирмаси сотиб олмоқда, бу билан юртимиз хазинасига салмоқли маблағ тушаётир. Аллапинин, тефэстролни эса Хитой мутахассислари сотиб олишмоқчи. Яқинда Талъат Шокиров ҳаётида унутилмас воқеа рўй берди. Бу воқеа уни инсон меҳнати ҳеч қачон зое кетмаслигига, элга қилинган хизмат доимо муносиб тақдирланишига яна бир бор ишонтирди. Олим мустақиллигимизнинг тўрт йиллиги арафасида Ватанимизнинг «Шуҳрат» медалига лойиқ топилди. Ўша кезлари у ўз умрини одамларни дарддан форийғ этишга бағишлаш ҳамма қатори оддий бир инсоннинг оддий, аммо олижаноб бурчи эканига яна бир бор иймон келтирди.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

СУРАТДА: Талъат Шокиров. Рустам Шарипов олган сурат.

Бизнинг суҳбат

ХАЛҚ БАНКИ — ХАЛҚ УЧУН

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 4 октябрдаги қарорига биноан «Ўзжамғармабанк» Ўзбекистон Республикаси Халқ банкига айлантирилди. Шу муносабат билан мухбиримиз Халқ банкининг Тошкент шаҳар бошқармаси бошлиғи Атҳам Ҳайдаровга мурожаат қилиб, ушбу қарорни бажариш юзасидан амалга оширилаётган тадбирлар ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Жамғарма банки тизимидаги ўзгаришлар бошқарма олдига қандай вазифалар қўймоқда?

— Жамғарма банкларининг Халқ банкига айлантирилиши аҳолига таклиф этилаётган банк хизматини сифат жиҳатидан яхшилаш ва унинг турларини кенгайтиришни тақозо этмоқда. Бугунги кунда замонавий банк технологияларидан (компьютерлаштириш, электрон-почтасини, пластик карточкаларни жорий қилиш) фойдаланиш, аҳолининг хорижий валюталари билан операциялар ўтказиш, жисмоний ва юридик шахсларга кредит ҳисоб-китоб хизматларини кўрсатиш, банк мутахассисларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, яъни малакасини оширишдек долзарб вазифалар олдимизда турибди.

— Рақобатга асосланган бозор иқтисодиёти шароитида янги мижозлар, омонатчиларни жалб қилиш ва хизматларингиздан фойдаланиб келган доимий омонатчиларни сақлаб қолиш учун қандай чора-тадбирлар кўриляпти?

— Бунинг учун омонатларнинг янги турларини жорий қилиш ва омонатчиларнинг манфаатдорлигини таъминлайдиган фоиз ставкаларини белгилаш мўлжалланяпти.

Жамғарма банки Халқ банкига айлантирилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Шунга қарамасдан янги «Ўқувчи» омонати жорий этилди. Пластик карточкалар жорий этиш, қимматбаҳо қоғозларни чиқариш ва сотиш ҳам асосий вазифаларимиздандир.

— Ҳозир Халқ банки қандай жамғарма турларини таклиф қилади?

— Бугунги кунда талаб қилиб олинадиган жамғарма, муддатга қабул қилинган муддатли жамғармалар (бир йилдан уч йилгача, уч йилдан беш йилгача, беш йилдан кўп), мақсадли болалар жамғармаси, депозит жамғармалари, қисқа муддатли депозит жамғармалари, кўрсатувчига бериладиган омонатлар, махсус уй-жой ссуда жамғармаси, «Капитал» ва «Капитал-Люкс» жамғармалари, «Ўқувчи» жамғармаси каби хизмат турларини бажаряпмиз.

Уларнинг баъзилари ҳақида тўхталиб ўтамиз. «Капитал» омонатларининг сақлаш муддати бир йил бўлиб, омонатнинг энг кам миқдори минг сўмдан иборатдир. Даромадни тўлаш ойига ўн фоизни ташкил этади. Қўшимча тўловлар қабул қилинмайди. Қисман тўловлар (фоизлардан ташқари) берилмайди.

«Капитал-Люкс» омонатларини сақлаш муддати 6 ой бўлиб, омонатнинг энг кам миқдори уч минг сўм. Даромадларни тўлаш эса ойига ўн фоиз. Фоизларни хоҳлаган пайтда тўла ёки қисман олиш мумкин. Шунингдек омонатга қўшимча пул қўйиш ҳам мумкин.

— Халқ банкининг асосий хизмат турларига ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Бугунги кунда Халқ банки қуйидаги хизмат турларини кўрсатмоқда: ҳар хил жамғарма турлари, нақд пулсиз ҳисоб-китоб қилиш ва пул ўтказиш, иш ҳақини Халқ банки орқали тўлаш, қимматбаҳо қоғозлар билан олиб бориладиган операциялар, ҳисоб чеклари ва чек дафтарлари очиш, валюта муаммоларини амалга ошириш, уй-жой қуриш учун кредит бериш, ҳужжат ва қимматбаҳо нарсани шахсий сейфларда сақлаш, аҳолидан тўловлар қабул қилиш, юридик шахсларга ҳисоб-китоб-касса хизматини кўрсатиш кабилар асосий хизмат турларидан иборат.

— Халқ банки муассасаларида ҳисоб-китоб ишларини жадаллаштириш ва пировард натижада банк ишларини жаҳон андозалари даражасига кўтариш борасида қандай чора-тадбирлар кўриляпти?

— Халқ банки барча туман бўлимларини компьютерлашган локал ҳисоблаш тармоқлари билан жиҳозлаш устида иш олиб борилмоқда. Шу мақсадда яқин кунлар ичида яна 212 та компьютер олиниб, ўрнатилади. Локал ҳисоблаш тармоқлари таркибидаги энг муҳим вазифаларни бажаришни таъминловчи компьютер дастурлари яратиш бўйича ишлар давом этмоқда.

Халқ банки бўлимлари ва савдо соҳасида хизмат кўрсатиш муассасалари орасида пластик карточкалар орқали ҳисоб-китобни йўлга қўйиш мақсадида келгуси йил апрелига қадар «Процессинг» марказини яратиш мўлжалланган. Бундан ташқари Тошкентда Халқ банкининг барча муассасалари орасида омонатларни компьютерлар орқали электрон ўтказиш, туман бўлимлари локал ҳисоблаш тармоқлари, ҳисоб-китобларни мувофиқлаштирувчи ва республика Марказий банкининг ҳисоб-китоб маркази билан алоқа ишларини бажарувчи Ҳисоб-китоб марказини яратиш келгуси йилнинг август ойига режалаштирилмоқда. Бу ишлар эса бизга 1996 йил сентябрь ойида Халқ банкининг Тошкент шаҳар бўлимларини «Электрон почта» орқали республика банклараро электрон тўловлар тизимига улаш имконини беради.

Суҳбатдош Машҳура МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

Мутасаддилар фикрича...

ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРОСИ, БУ СИЗНИНГ ПАСПОРТИНГИЗ

Герб, давлат мадҳияси каби мустақил мамлакатнинг энг асосий рамзларидан бири ҳисобланмиш Ўзбекистон Республикаси фуқароси паспорти ҳам кўзни қувонтирган ҳолда жаҳон мамлакатлари узра — янги мустақил давлатнинг бунёд бўлганини билдирмоқда. Ҳозир кўплаб фуқаролар ўз паспортларини янгисига алмаштирмоқдалар, бироқ эски паспортларнинг муомалада бўлиш вақти ҳам 2000 йилгача узайтирилган. Бироқ кейинги пайтларда аҳоли ўртасида турли миш-мишлар тарқалиб, гўё 1996 йилгача ҳамма паспортини янгилаши керак экан, деган гаплар ҳам юрибди. Биз масалага ойдинлик киритиш мақсадида Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси чет элга чиқиш, келиш ва фуқаролик бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, милиция полковниги Абдулла МАҲКАМОВ билан мулоқотда бўлдик.

— Дарҳақиқат, бундай миш-мишлардан биз ҳам огоҳмиз, — дейди Абдулла ака. — Бироқ Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 23 декабрдаги «Ўзбекистон Республикасида паспорт тизими тўғрисидаги Низом»ни кучга киритиш тўғрисидаги Фармонига биноан паспортларни янгиларига алмаштириш 2000 йилга қадар давом этади. Лекин бу хотиржамликка берилиш керак дегани эмас. Имкон қадар паспортларингизни алмаштиринг. Зеро никоҳни қайд этиш, аэропорт ёки шоҳбекатлар орқали сафарга чиқишингиз учун Ўзбекистон Республикаси фуқароси паспорти билан ҳужжатларни расмийлаштириш нур устига нур бўларди. Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва пойтахт Ички ишлар бош бошқармасининг саъй-ҳаракатлари билан бу борада аҳоли учун бирмунча қулайликлар яратилди. Жумладан, паспорт алмаштириш муддатлари қисқартирилди — узоғи билан 15 кун ичида янги паспортни олишингиз мумкин. Бундан ташқари паспортга суратга тушишнинг қиймати ҳам анча камайтирилди. Уни расмийлаштириш эса энг кам иш ҳақининг 30 фоизини ташкил этмоқда.

Кўпчиликни хорижга чиқиш учун алоҳида паспорт олиш керакми, деган савол қизиқтирмоқда. Ўзбек, рус, инглиз тилларида ягона намунада тайёрланган фуқаролик паспортидан хорижга чиқиш учун ҳам бемалол фойдаланиш мумкин. Бироқ бунинг учун паспортда оқ-қора эмас, балки албатта рангли сурат бўлиши керак. Бунинг учун эса фуқаро чет элга чиқиш, келиш ва фуқаролик хизматига мурожаат қилиб хорижга икки йилга визани расмийлаштириши лозим. Сўнг эса виза қўйилган паспорт орқали жаҳоннинг хоҳлаган мамлакатига бориш мумкин бўлади.

Сўзимнинг охирида шуни таъкидламоқчиманки, Фармонга биноан фуқароларга пенсия, стипендия ва нафақаларнинг барча турлари эски паспортлар орқали ҳам тўланиши шартдир.

Дилшод ИСРОИЛОВ ёзиб олди.

Обуна — 96

«ОҚШОМ» ГАЗЕТАСИНИНГ ҚАДРЛИ МУШТАРИЙЛАРИ!

Келгуси йил учун газета ва журналларга обуна мавсуми ниҳоясига етаётганлигидан хабарингиз бўлса керак. Чунки биз бу ҳақда «Оқшом» газетасида бир неча бор Сиз, азиз муштарийларни хабардор қилдик. Республика матбуот тарқатиш марказидан бизга хабар қилишларича газеталар обунаси 20 декабрда, журналлар обунаси 30 декабрда тугайди. Шундай экан, агар Сиз ўзингиз севган нашрларга, шу жумладан «Тошкент оқшоми» газетасига обунани расмийлаштирмаган бўлсангиз бугун-эрта вақт ва имконият топиб, шаҳримиздаги истаган алоқа бўлимига бориб, обунани расмийлаштирсангиз асло ютқазмайсиз. Чунки келгуси йилда Сиз севиб ўқийдиган «Тошкент оқшоми» газетаси чакана савдога жуда ҳам чекланган миқдорда чиқарилади. Унга обуна бўлсангиз ҳар томонлама ўзингизга қулайлик яратган бўласиз, чунки йил бўйи «Оқшом» газетаси Сизнинг энг яқин маслаҳатгўйингиз ва ҳамроҳингизга айланади. Унинг саҳифаларида эса Сиз ўзингизни тўлқинлантирган, қизиқтирган барча саволларга жавоб топасиз, кундалик турмушингизда асқотадиган қимматли маслаҳатларни ўқийсиз, республикамизда, Ҳамдўстлик давлатларида, хорижий мамлакатларда бўлаётган янгиликлардан вақтида хабардор бўласиз, гўзал Ватанимизнинг муаззам пойтахтида рўй бераётган барча ўзгаришлардан воқиф бўласиз. Бундан ташқари бола тарбияси, инсон саломатлигини сақлаш учун нималар қилиш кераклиги, томорқа хўжалиги юмушлари, дам олиш вақтларини қандай мароқли ўтказиш сирлари, одоб-ахлоқ доирасидаги гаплар, аёлларга турли-туман маслаҳатлар, жажжи фарзандларимизга аталган ижод намуналари, хуллас, жуда кўп мавзудаги мақола ва суҳбатларни мириқиб ўқийсиз. Шунингдек, газета саҳифалари орқали ўзингиз севган адиб ва шоирлар, санъаткорлар билан учрашасиз. Ҳафталик «ойнаи жаҳон» дастуридан мунтазам хабар топиб борасиз. Эълон ва билдирув хабарларини ўқийсиз.

Бундан ташқари, «Оқшом» ижодкорлари Сизларни Янги йилда ҳали теша тегмаган жуда кўп мавзуларни қаламга олишлари билан хушнуд этишади. Шундай экан, «Тошкент оқшоми»нинг азиз муштарийлари, ўзингиз севган газетангизга обуна бўлишга шошилинг. Чунки вақт жуда оз қоляпти. Сўзимиз ниҳоясида «Тошкент оқшоми»га обуна нархларини яна бир бор эслатиб ўтамиз.

	Уйга етказиб бериш	Абонент қутисига етказиш
Бир ойга	64 сўм	54 сўм
Уч ойга	192 сўм	162 сўм
Ярим йилга	384 сўм	324 сўм
Бир йилга	768 сўм	648 сўм

«Тошкент оқшоми»нинг индекси — 64690.

Спорт

ЙИЛНИНГ ЭНГ ЯХШИ ФУТБОЛЧИСИ

Ўзбекистон Республикаси футбол федерацияси ҳамда «Ўзбекистон футболи» газетасининг йилнинг энг яхши футболчисини аниқлаш учун ўтказган сўрови якунланди. Тўртинчи бор ўтказилаётган ушбу сўровда газета, журнал, радио, телевидение ҳамда бошқа оммавий ахборот воситаларининг 45 вакили иштирок этиб, ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Шуниси қизиқки, фақат «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни ходими Аҳрор Аҳмедовгина 1,2 ва 3-ўринни эгаллайдиган футболчиларнинг номларини тўппа-тўғри топишга муяссар бўлди.

Сўров натижаларига кўра 9 та биринчи, 8 та иккинчи ва 7 та учинчи ўринларни олиб 50 очко тўплаган «Навбаҳор» (Наманган) командаси ҳужумчиси Олег Шацких танлов ғолиби бўлди. 40 очко жамғарган ҳамшаҳримиз, пахтакорчи Дилмурод Назаров иккинчи ўринни банд этди. Учинчи ўрин эса «Нефтчи» (Фарғона) ҳамда Ўзбекистон миллий терма жамоасининг ярим ҳимоячиси Сергей Лебедевга насиб этди.

Қувонарли томони шундаки, сўров-танлов давомида жами 24 футболчининг номлари тилга олинган бўлса улардан энг кўпини тошкентлик чарм тўп усталари ташкил этишди, яъни, республикамизнинг энг севимли жамоаси «Пахтакор» таркибидан етти нафар, МҲСК командасидан эса беш нафар футболчи журналистлар анкетасида қайд этилди.

Дилмурод ИСМОИЛОВ.

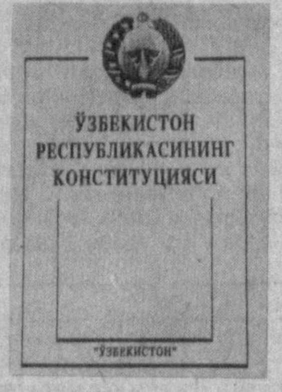

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси амал қилмоқда

ҲУҚУҚ ВА БУРЧЛАР

20-модда. «Фуқаролар ўз ҳуқуқ ва эркинликларини амалга оширишда бошқа шахсларнинг, давлат ва жамиятнинг қонуний манфаатлари, ҳуқуқлари ва эркинликларига путур етказмасликлари шарт».

Ҳар қандай жамиятда ва давлатда шахснинг ҳуқуқий аҳволи тўғрисидаги масала энг муҳим масалалардан бири ҳисобланади. Фақат адолатли ва демократик давлатдагина ҳақиқий шахс эркинлиги мавжуд бўлади. Шахснинг ҳар томонлама равнақ топиши учун шароит яратилади. Маълумки, собиқ тоталитар тузум шароитида шахс эркинлиги, шахс дахлсизлиги, шахснинг ҳар томонлама равнақ топиши учун кенг имкониятлар яратилганлиги ҳақида қуруқ сафсаталар сотилар эди холос. Аслида эса шахс топталган, жамоа, жамият шахсни эзиб келган, шахс устидан тўла ҳукмронлик қилган, шахс эркинлиги ва ҳатто шахс дахлсизлиги ҳам амалда тўлиқ таъминланмаган эди. Масалан, яқин ўтмишда «пахта иши» деб бутун ўзбек халқига қилинган тухмату бўҳтонлар, минглаб кишиларни ғайри қонуний равишда жиноий жавобгарликка тортиш ҳоллари ва ҳоказоларни эслаб ўтишнинг ўзи кифоя. Бугун эса юртбошимиз ҳақли тарзда таъкидлаганидек — инсон, унинг ҳаёти, эрки, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа ҳуқуқ ҳамда эркинликлари муқаддас бўлиб, давлат ҳимоясидадир.

Маълумки, ҳар қандай давлатда инсон ва жамият шахс ва жамоа ўзаро алоқадор бўлиб, шахс жамоанинг бир бўлаги ҳисобланади. Шахснинг ҳам, жамоанинг ҳам ўз манфаатлари бўлади. Конституциямиз ижтимоий ва шахсий манфаатларнинг уйғунлигини расмийлаштиради ва кафолатлайди. Шу билан бирга шахсий манфаатлар ижтимоий манфаатларга зиён келтирмаслиги лозимлигини қонунлаштириб беради. Айнан Конституциянинг 20-моддаси фуқароларнинг ўз ҳуқуқ ва эркинликларини амалга оширишда бошқа шахсларнинг, давлат ва жамиятнинг қонуний манфаатлари, ҳуқуқлари ва эркинликларига путур етказмасликлари шарт, деб белгилайди. Демак, ҳар бир фуқаро Конституцияда эътироф этилган ҳуқуқ ва эркинликлардан фойдаланар экан, фақат ўз манфаатларини ҳисобга олмасдан, бошқа фуқароларнинг манфаатлари билан ҳам ҳисоблашмоғи лозим, жамиятнинг ҳам, давлатнинг манфаатларини унутмаслиги керак. Ушбу инсонпарварлик принципи Конституциянинг бошқа моддаларида ҳам мустаҳкамланади. Масалан, 48-моддага кўра, фуқаролар Конституция ва қонунларга риоя этишга, бошқа кишиларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари, шаъни ва қадр-қимматини ҳурмат қилишга мажбурдирлар.

Юқоридаги қоидаларда ижтимоий манфаатлар билан шахсий манфаатларнинг уйғунлашиб бирга қўшилиб кетганлиги акс эттирилган. Манфаатларнинг бундай бирга қўшилиши фақат ижтимоий адолат қарор топган демократик жамиятга хосдир. Шу боис Конституцияда фуқароларнинг ҳуқуқлари ҳамда эркинликлари уларнинг жамият ва давлат олдидаги бурчлари билан чамбарчас боғланган. Чунки бир кишининг ҳуқуқи бошқа кишининг бурчига тўғри келади ва унинг акси бўлиши мумкин. Шахс фақат ҳуқуққа эга бўлиб, бошқалар эса фақат бурчга эга бўлиши мумкин эмас. Шу ўринда шахснинг ҳуқуқи нима-ю, унинг бурчи нима? деган савол туғилади. Шахснинг ҳуқуқи — бу қонун томонидан рухсат этилган ва шахснинг қилиши мумкин бўлган ҳаракатдир. Шахснинг бурчи эса унинг бажариши зарур деб топилган вазифа. Ҳуқуқлар ва бурчларнинг алоқаси — демократик жамиятнинг муҳим белгиларидан биридир. Зотан, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 1948 йилда қабул қилинган инсон ҳуқуқлари ҳақидаги Умумжаҳон Декларациясидаёқ «Ҳар бир киши жамият олдида бурчли бўлиб, фақат ана шу жамиятдагина унинг шахсини эркин ва тўла камол топтириш мумкин» дейилган эди. Демак, Ўзбекистон Конституцияси халқаро ҳуқуқнинг ана шу қоидаларини ҳам ратификация қилади, яъни расмий жиҳатдан тасдиқлайди ва ўзида мужассамлаштиради. Зеро, Конституциямизга биноан шахснинг ҳуқуқ ва бурчларини бир-биридан ажратиш мумкин эмас. Акс ҳолда кимнингдир манфаатлари бузилиши, ҳуқуқлари поймол қилиниши мумкин.

Масалан, ўзининг дам олиш ҳуқуқидан фойдаланаётган киши бошқаларнинг дам олишига тўсқинлик қилмаслиги даркор. Ёки фикрлаш, сўз ва эътиқод эркинлигидан фойдаланаётган киши конституциявий тузумимизга қарши ахборот тарқатишга, давлатимиз сирларини, шунингдек қонунда кўрсатилган ҳоллардан ташқари бошқа кишиларнинг оилавий ва шахсий сирларини ошкор қилишга, бошқа шахсларнинг қадр-қимматини пастга уришга ёки обрўсизлантиришга ҳақли эмас. Яна шунга ўхшаш фуқаро турар жой дахлсизлигига эгаман деб ўз уйида қонун билан тақиқланган фаолият билан шуғулланиши, бошқаларнинг тинчлигини бузиши, оила аъзоларига жабр-зулм ўтказиши ва шунга ўхшаш бошқа ҳаракатлар қилиши асло мумкин эмас. Худди шунингдек мулкдор бўлишга ҳақлиман, деб бировларнинг мулкига кўз олайтиришга, тажовуз қилишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

Юқоридагилардан хулоса шуки, Конституциянинг 20-моддаси талаб қилганидек, фуқаролар ўз ҳуқуқлари ва эркинликларини амалга ошираётганларида бошқа шахсларнинг, давлат ва жамиятнинг қонуний манфаатларига зиён етказмасликлари шарт. Акс ҳолда ҳуқуқ ва бурчлар бир томонлама бўлиб қолади. Яъни баъзи бировлар фақат ҳуқуққа, бошқалар эса фақат бурчга эга бўлиб қолади. Бу бизнинг жамиятга тамомила ёт ҳодиса бўлиб, шу сабабли Конституциямизга ҳам мутлақо зиддир.

Бинобарин Конституцияда фуқаролар зиммасига юкланган бурчлар айнан фуқаролар ҳуқуқларини таъминлашга, давлатимиз ва жамиятимиз қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган.

Ҳайдарали МУҲАМЕДОВ,
Тошкент Давлат юридик институти ўқитувчиси.

Келажакка юз тутган шаҳар

ЮКСАЛИШ ЙИЛИНИНГ БУНЁДКОРЛИК РЕЖАЛАРИ

Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари, «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорацияси раиси Тоҳир Зокиров билан суҳбат

Бугунги кунда мамлакатимиз пойтахти Тошкент катта қурилиш майдонини эслатади. Мустақиллигимиз шарофати туфайли бу ерда сўнгги йилларда қурилишлар сони тобора ортиб бормоқда. Иқтисодий-ижтимоий ва маданий ҳаётимиз порлоқ истиқболга юз тутаётганини ҳар биримиз ўз кўзимиз билан кўриб, юракдан ҳис этиб турамиз. Шаҳримиз чет элликлар нигоҳида ёшариб улар диққат-эътиборини ўзига кўпроқ тортаётган экан, албатта у ҳар томонлама шаҳарсозликнинг барча юксак талабларига ҳам тўла жавоб бера олиши керак. Шунинг учун ҳам барча жойлардаги ҳаётий ўзгаришлар асосини қурилишлар ташкил этаётганлиги ҳам бежиз эмас.

Ҳа, шаҳримиз қадам-бақадам янги қиёфа касб этмоқда. У кенгайиб, кун сайин обод ва кўркамлашиб бораяпти. Қурилишлар архитектураси ранг-баранг тус олиб, турар жой даҳаларига файз ва тароват бағишламоқда. Табиийки шу ўринда «Хўш, Тошкент 1996 йил бўсағасида турган экан, унинг бундан кейинги қиёфаси қандай бўлади? Шаҳримизнинг бўлажак капитал қурилиш режаларидан қандай иншоотлар ўрин олган?» деган саволлар туғилади. Қуйида ана шу ҳақда атрофлича сўз боради.

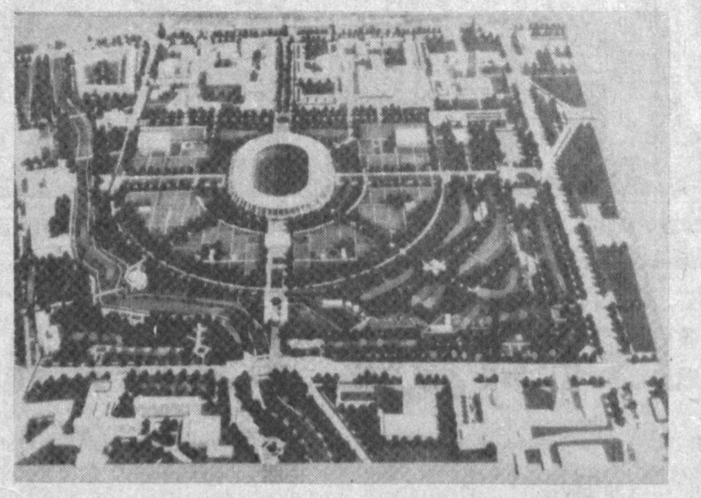

— Ҳозир чиндан ҳам шаҳримизда қурилиш суръати ва ҳажми ортди. Зеро йил якунланиб борар экан, суҳбатимизни бир қатор рақамларни келтиришдан бошласак. Тўққиз ой давомида корпорация бўлинмалари томонидан умумий ҳажми 186,9 минг квадрат метрдан иборат бўлган турар жой майдони, 2517 ўринли мактаб, 800 ўринли болалар боғчалари, 1150 беморга мўлжалланган касалхона ва поликлиникалар фойдаланишга топширилди. Ҳозирги бозор иқтисодиёти мураккабликларига қарамай ўтган йил билан таққосланганда қурилишлар ҳажми 2,9 фоизга ортди. Бундан ташқари бунёд этилаётган бинолар қиёфаси ҳам кўркамлашиб, яхшиланиб боряпти. Йўналишимиз бозор томон бораётганлиги сабабли бўлажак қурилиш режасидан кичик ҳажмли, лекин юксак даражада ишлайдиган технологиялар билан қуролланган мўъжаз ишлаб чиқариш корхоналарини бунёд этишдек юмушлар кўпроқ ўрин олмоқда. Шунингдек, бу қурилишлар жумласига Ибн Сино, Юнусобод даҳаларида ва Беруний, Қушбеги кўчаларида қад кўтарган олтита кичик новвойхоналарни киритиш мумкин. Бундан ташқари шу муддатда ижтимоий ва маиший аҳамиятга молик 29 та турли-туман иншоотларни қуриб фойдаланишга топширишга улгурдик. Улар сирасига Максим Горький кўчасидаги кўз касалликлари клиникаси, янги ТошМИ ҳудудидаги урология бўлими, Сергели туманидаги физкультура-соғломлаштириш мажмуаси, Устабоева кўчасидаги соғломлаштириш мактаби ва бир қатор маҳаллалар марказини киритиш мумкин.

Албатта пойтахтимизнинг шарқона кўриниши биргина турар жой бинолари қурилиши, замонавий қиёфага эга ободонлашган даҳалар ва нодир тарихий ёдгорликлар билангина ўлчанмайди. Унинг бозорлари ҳам бу хусусда ўзига хос ўрин тутади. Шунинг учун корпорация бўлинмалари томонидан мазкур дастур асосида бир қатор бозорлар бутунлай қайта қурилиб, тикланиб, фойдаланишга топширилди. Йил бошидан бери шаҳарда беш даҳадаги бозорлар қайта қурилиб ишга туширилди. Бу «Ғалабанинг 40 йиллиги» мавзесидаги «Янгиобод», Юнусободнинг 13-даҳасидаги «Аҳмад Дониш», «Қишлоқ хўжалиги машинасозлиги» ҳамда «Паркент» деҳқон бозорларидир.

«Сифат» қурилиш ҳиссадорлик жамияти бунёдкорлари зиммасига эса «Олой» бозорини қайта қуриб, таъмирлашдек муҳим вазифа топширилганди. Қурувчилар бу ишни шараф билан уддалашмоқда. Шунинг учун ҳам бу ташкилот зиммасига энг муҳим ноёб ва қурилиши оғир бўлган участкалар ишониб топширилади. Бундан ташқари бу йил Тошкент трактор заводи мавзесида жойлашган «Мирзо Улуғбек» бозорининг биринчи навбати, «Паркент» ва «Бешёғоч» бозорлари ҳам қайта бунёд этилди.

Шундай қилиб 211 миллион сўм ҳажмидаги қурилиш-тиклаш ишлари бажарилди. Ўз кучимиз билан эса 183,3 миллион сўмлик бунёдкорлик юмушларини амалга оширдик.

— Албатта корпорация фаолиятида унинг Тошкент бош қурилиш бошқармасидан «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига айлантирилиши ҳам муҳим ўрин тутса керак?

— Бу ҳақ гап. Бу нарса биринчи навбатда молия ва таъминот масалаларида мустақилликка эришганимизда ўз аксини топди. Иккинчидан, 40 дан ортиқ қурилиш ташкилотлари ўз иш юритиш усулларини ўзгартириб, ҳиссадорлик жамиятларига айланишларига имкон туғилди. Уларнинг барчаси бугунги кунда бозор иқтисодиёти қонун ва талабларидан келиб чиққан ҳолда иш юритмоқдалар. Шунингдек, бу қурилиш ташкилотларида ишловчи бунёдкорларнинг барчаси бажарилган ишга масъулият ҳисси билан қарашни ўз олдиларига асосий мақсад қилиб қўйишди.

Қурилиш дастурини тўла ҳажм билан амалга оширишда ички имкониятларни ишга солиш ҳам муҳим ўрин тутмоқда. Айниқса бу борада «Қурилишсервис» қўшма корхонаси фаолияти диққатга сазовор бўлаяпти. У ўзини ўзи маҳсулот билан таъминлаб, қурилиш майдонларини зарур материаллар билан тўлдириб бормоқда. Масалан, ушбу корхона мутахассислари томонидан тайёрланган янги ғишт маҳсулоти Шайхонтоҳур ҳудудидаги паст қаватли уйлар қурилишида яхши фойда бермоқда.

— Сиз ҳозирги гапингиз билан бизга кенг ҳажмда бунёдкорлик ишлари олиб борилаётган Эски шаҳар қурилишини эслатдингиз. Айтингчи, ҳозир у ерда қандай юмушлар амалга оширилмоқда?

— Вазирлар Маҳкамасининг Тошкентнинг Эски шаҳар қисмини қайта қуриш ва обод қилиш тўғрисидаги машҳур қарорини республика раҳбариятининг бу муҳим ишга қаратилган доимий ғамхўрлиги ифодаси деб тушунмоқ керак. Шунинг учун аввало айтишим мумкинки, бу қарор бизга умумий дастур вазифасини ўтади ва ўтамоқда. Бугун ушбу ҳужжатни амалга ошириш юзасидан қилинган ишлар ўзини яққол кўз-кўз қилиб турибди.

Эски шаҳар — ўзбек халқи тарихининг бир бўлаги десак янглишмаймиз. Бу ерда авлодларга сақлаб қолиш лозим бўлган озмунча иншоотлар ва диққатга сазовор жойлар борми? Мен юқорида айтиб ўтган Вазирлар Маҳкамасининг қароридан кейин Эски шаҳардаги ночор ҳовли-жойларда яшаётган одамлар ташвишини ўйлаб уларни замонавий янги уйларга кўчириш ва умуман Эски шаҳар қиёфасини тубдан ўзгартириш мақсадида бузиш-тиклаш ишларини олиб бораётган бўлсак-да, лекин ушбу ҳудудда жойлашган тарихий ёдгорликларни иложи борича сақлаб қолишга ҳаракат қиляпмиз. Бу ердаги бунёдкорлик ишимиздан йиллар давомида оддийгина маиший қулайликларга эга бўлмаган юзлаб оилалар хурсанддирлар. Чунки улар 1 ва 2-уйсозлик комбинатлари қурувчилари томонидан тикланаётган барча қулай шароитларга эга бўлган уйларга бажонидил кўчиб ўтишяпти. Сағбон, Қорасарой, Чимбой—Чиғатой ва бошқа тарихан таркиб топган кўчалар ён атрофидаги хароба иморатларни бузиш юзасидан катта ҳажмдаги ишлар бажарилди. Сағбон, Форобий кўчаларида эса иккинчи навбатдаги қурилиш-тиклаш ишлари бошланди. «Эски шаҳар-1» дастури бўйича мўлжалланган барча юмушлар амалга оширилган бўлсада келгуси йилда қилинадиган ишларимиз кўлами ҳам кенг. Ҳали умумий майдони 67,9 минг квадрат метрдан иборат бўлган 900 оиладан ортиққа мўлжалланган 20 та уй қурилишини амалга оширишимиз керак. Бу — муҳим топшириқ, албатта. Уни бажариш учун табиийки биринчи галда ишчи кучларини тўғри йўналтира олиш керак.

Умуман шаҳарда уй-жой қурилиши ҳажми икки баравар ошиши муносабати билан корпорациямиз қурувчилари нафақат Эски шаҳарда, балки пойтахтнинг барча ҳудудларида бунёдкорлик ишларини олиб боришади. Хўш, бу долзарб масалаларни ўз муддатида ҳал этиш учун нима қилмоқ керак? Биринчи навбатда «Эски шаҳар-2» дастурига биноан хусусий иморат қуришни хоҳлаганларга шаҳар ҳудудидан тегишли ер майдонларини ажратиб бериш лозим. Бу масаланинг ижтимоий аҳамиятини ҳисобга олиб молия қурилиш корпорация бўлинмалари ҳозирданоқ бу режа бўйича ўз ишларини бошлаб юборишди.

Юксак ҳажмдаги қурилишга катта маблағ керак бўлади. Бунинг учун 260 миллион сўмлик молиявий харажат давлат бюджети ва ҳокимлик ҳисобидан ажратилади.

Айтиш мумкинки, бугунги кунда корпорация олдида турган муаммолар оз эмас. Бу бир жиҳатдан малакали мутахассисларнинг етишмаслиги билан боғлиқ. Айниқса бу борада пардозчилар ўртасида оқсоқлик сезилади. Лекин комил ишонч билан айта оламанки, бу қийинчиликлар албатта ҳал этилади. Уни бартараф этиш ва келгуси йили учун ҳозирданоқ «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорацияси ҳаракатнинг аниқ режа ва тадбирларини ишлаб чиқиб бўлди.

— Тоҳир Обидович, айтингчи, шаҳримизнинг келажак қурилишларини қай тарзда тасаввур этиш мумкин? Бу йилги қурилиш дастури билан келгуси йилники ўртасида қандай тафовут бор?

— Жуда муҳим савол. 1996 йил капитал қурилиш режасига шаҳарни қурилиш мажмуаси билан таъминлайдиган йирик иншоотларни барпо этишдек бунёдкорлик ишлари киритилган. Бунда энг муҳим ўринни «Эски шаҳар-2» дастури эгаллайди. Бу ерда кўплаб турар жой бинолари ва маданий-маиший хизматга мўлжалланган иншоотлар қад кўтаради. Ахир биз Эски шаҳарликлар учун режа бўйича яна 3 мингта оила сиғадиган уйларни қуриб беришимиз керак. Шунинг учун ҳам яна бир бор таъкидлаш жоизки, «Эски шаҳар-2» турар жой дастуридаги юмушлар 1995 йилникига нисбатан икки баравар ортиқдир.

Бундан ташқари йирик қурилиш иншоотларидан бири — Чорсу ҳудудида соғломлаштириш ва спорт мажмуаси қад кўтаради. Ҳозирдан айтишим мумкинки, бу лойиҳа жуда ҳам ноёб. У бир нечта бўлинмаларни ўз ичига олган, муҳим спорт иншоотларидан биринчиси бўлиб, теннис корти, бокс заллари, футбол, волейбол, сузиш ҳавзаларидан ташкил топади. Олдинлари бунақа мажмуалар қурилиши ҳеч қандай режаларда белгиланмас эди. Ҳозир спорт иншоотлари қурилишига, айниқса мовий сув ҳавзаларини бунёд этишга кенг эътибор берилмоқда. Шу ўринда Ҳусниддин Асомов номидаги илмий тадқиқот лойиҳа институти усталари томонидан яратилаётган лойиҳаларга тобора қизиқиш ортиб бораётганини ҳам айтиб ўтиш жоиз. Институт лойиҳачилари турар жой бинолари лойиҳасини чизишда энг яхши усулларни қўллаб, янгича услубда — энг муҳими халққа ва келгуси авлодга манзур бўла оладиган уйларнинг бунёд этилишига ўз ҳиссаларини қўшишмоқда. Ўйлайманки, бундай биноларнинг қад кўтариши XXI аср учун ҳам характерлидир. Ҳозирда уйсозлик комбинатларида бундай уйлар қурилишига тайёргарлик бормоқда. Бу ишнинг натижаси биринчи навбатда Қоратош мавзесида кўринади. 1996 йилда у ерда бутунлай янги даҳа қад кўтаради.

Айтиш мумкинки, келгуси йил янги усулдаги лойиҳаларни биргаликда дадиллик билан амалга ошириш йили бўлади. Лойиҳачиларимиз эндиликда эски усулдаги бир хилликдан қочиб халқимизга манзур бўладиган янги лойиҳалар яратиш иштиёқи билан яшашмоқда. Масалан, уларнинг сўнгги вақтларда яратган бир янгилиги билан сизни таништирмоқчиман. Лойиҳачилар уйсозлик комбинати мутахассислари билан ҳамкорликда тўққиз қаватли уйлар учун ишлатиладиган металл сарфи ҳажмини камайтириш устида иш олиб боришмоқда. Бу ҳамкорлик натижаси ҳар бир қуриладиган шундай усулдаги уйлардан 20 фоизгача металл иқтисод қилинишини кўрсатмоқда. Мана буни чинакам ихтирочилик таклифи деса бўлади.

Келинг, кўпчилик диққат марказида турган яна бир иншоот ҳақида сўз юритайлик. Биласизки, 1996 йилнинг октябрь ойида республикамиз аҳли буюк соҳибқирон бобомиз Амир Темур таваллудининг 660 йиллигини тантанали равишда нишонлайди. Шу муносабат билан бу улуғ инсоннинг туғилган жойи Шаҳрисабз бўлишига қарамай, пойтахтда унинг музейи қурилишига киришилди. Бу иншоот архитектура жиҳатидан ноёб кўриниши билан шаҳар марказида қад кўтаради. «Турон» ҳиссадорлик жамияти бригадаси ажратилган жойда қазиш ишларини тугатиб, пойдеворни бетонлашни бошлашди. Музейнинг очилиши эса Мустақиллигимизнинг беш йиллиги арафасига мўлжалланган. Шундай қилиб бу лойиҳа катта эътиборга моликдир. Шунинг учун қурувчилардан ташқари бу ишга ганч, ёғоч ҳамда мармар кесиш усталари таклиф этилган.

1996 йилда Ботаника боғи ҳудудида ҳайвонот боғи қурилишини ҳам биринчилар қаторида тугаллаш кўзда тутилмоқда. Пойтахтнинг энг катта спорт иншоотларидан бири бўлган «Пахтакор» стадионини ҳам халқаро андозаларга жавоб берадиган қилиб таъмирлаш ниятидамиз. «Маҳалла» дастури бўйича маҳалла гузарлари қурилиши давом эттирилади. Шунингдек, «Бешёғоч», «Мирзо Улуғбек», «Олой», «Паркент» бозорларидаги қолган-қутган қурилиш ишлари ниҳоясига етказилади. Бектемирдаги кийим-кечак бозори, «Миробод» бозори ҳам қайта тикланади. Бир сўз билан айтганда, кейинги йил ўнлаб муҳим қурилиш нуқталари қад кўтарадиган йил бўлиб тарихга киради. Корпорация қурилиш ташкилотлари бунинг учун 362 миллион сўмлик иш бажаришлари керак бўлади.

Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, 1996 йилда қурилиш характери ҳам бирмунча ўзгаради. Масалан, тўққиз қаватли турар жой биноларини қуриш анча камаяди. Уларнинг ўрнига 6-7 қаватли уй-жойлар қурилишига эътибор кучаяди. Хўш, бу усул бизга нима беради? Ҳаммадан бурун ҳар бир квадрат метр учун сарфланадиган металл харажати камаяди. Шаҳар ҳокимининг қўллаб-қувватлаши туфайли бугунги кунда уйларнинг янги лойиҳаси ишлаб чиқилмоқда. Бу лойиҳалар металл тежамкорлигига қаратилган бўлса, иккинчидан, зилзилабардошлиги билан ўзгалардан фарқланиб туради. Янги лойиҳа асосида кейинги йилда қуриб битказиладиган уйлар ўзининг зилзилабардошлиги, яшаш учун қулайлилиги билан ажралиб туради.

Кейинги йилда фойдаланишга топшириладиган қурилиш нуқталарида асосан сифатга эътибор берилиб, уларда бир қанча янгиликлар жорий этилади. Мисол учун 1-темир-бетон буюмлари заводида йўлкаларни ёпиш учун янги маҳсулот ишлаб чиқарила бошланди. Бу маҳсулот ўзининг сифатлилиги билан жаҳон андозаларига тўла жавоб беради. Бундан ташқари бугунги кунда ўзимиз қурилишни алюмин маҳсулоти билан таъминлашга киришдик. Ҳозирда алюминий ромлари ҳамда бошқа материалларни ишлаб чиқаришни бошладик. Кейинги йили Италия технологияси асосида янги девор тўсиқларини ишлаб чиқариш мўлжалланган. Бунинг ҳаммаси йиғилиб нафақат хом ашёни тежайди, балки сифатни оширади, қурилиш ишларини жадаллаштиради. Бинобарин, бундан кейинги капитал қурилиш дастури ўзининг янги технологияни жорий қилиш, юқори сифатли хом ашё тайёрлаш билан ҳам муҳимдир.

Ўйлаймизки, барча имкониятлардан самарали фойдаланиб, бутун кучни янги қурилиш нуқталарини ишга тушириш учун сафарбар этган ҳолда режадаги ҳамма ишларни муваффақиятли адо этамиз. Чунки корпорациянинг ҳар бир ташкилоти бугунги куннинг ўзида қилинадиган ишлар юзасидан аниқпухта режаларни тузиб олган.

Суҳбатни Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ олиб борди.

Бугун — Тошкент метроси қурилишида

ЮНУСОБОД ЙЎНАЛИШИ БЕКАТЛАРИ

ВАҚТИДА ИШГА ТУШИРИЛАДИ

Бундан уч-тўрт йил муқаддам метронинг Юнусобод йўналишида қурилиш ишлари бошланиб кетган эди. Биз ана шу йўл қурилиши бугунги кунда қандай кетаётганлиги ҳамда унинг қачон ишга тушиши билан қизиқиб, метро қурилишининг бир неча бекатларида бўлдик.

Қурилишнинг «Абдулла Қодирий» бекатига келганимизда соат эрталаб ўнлар эди. Ер остининг зах ва анча совуқ бўлишига қарамай қурувчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Уларнинг бири бетон қораётган бўлса, иккинчиси уни махсус мосламалар ёрдамида керакли жойларга етказиб бермоқда. Учинчи қурувчи эса пайванд ишлари билан банд.

— Бу бекатни Тошкент метро қурилиши трестига қарашли қурилиш-тиклаш бошқармаси ишчилари бунёд этишмоқда,— дейди «Тошметролойиҳа» институти бош муҳандиси Владимир Журавлев.— Қурилиш ишлари 1993 йили бошланган эди. Дастлаб бирмунча қийин бўлди. Сабаби Тошкентда ер ости сувлари кўп. Бунинг устига ҳар хил канализация қувурлари, электр симлари бекатда қурилиш ишларини бир меъёрда олиб боришга халақит берди.

Тупроқнинг тез уваланиб кетиши, трамвай йўлининг бекатга яқинлиги ҳамда у «Олой» бозори заминида жойлашганлиги метросозлар учун анча ноқулайликлар туғдирди. Шу сабабли иш жараёнида тузилган лойиҳани қисман ўзгартиришга тўғри келди.

Ана шу ва бошқа муаммоларга қарамасдан қурувчилар астойдил ҳаракат билан ишлашмоқда. Натижа ёмон бўлгани йўқ. Бугунги кунга келиб бекатга келган поездларнинг электр қувватини кучайтириб ёки камайтириб берувчи подстанция қуриб битказилди. Буни метронинг юраги, деса ҳам бўлади. Чунки поездларнинг ҳаракат қилиши ана шу подстанцияга боғлиқ.

Юнусобод йўлининг «Юнус Ражабий» ҳамда бошқа бекатларида қурилиш ишларининг жадал суръатларда олиб борилаётганини кўриб қувондик. Масалан, «Лоҳутий» бекатида юз фоиз иш бажарилганди. «Юнус Ражабий» ҳамда «Абдулла Қодирий» бекатлари оралиғидаги ер ости йўли лаҳимчилар томонидан кавланаётган экан.

— Қурувчиларимиз бу йўлни икки босқичга бўлиб бунёд этишаяпти,— дея гапини давом эттирди Владимир Иванович.— Биринчи босқич «Лоҳутий»дан «Юнусобод» бекатигача. Иккинчиси «Лоҳутий»дан Жанубий вокзал, ундан Сергелигача. Ҳозирги тузилган режа бўйича «Лоҳутий»дан «Ҳабиб Абдуллаев» бекатигача бўлган масофани 1996 йил 1 сентябргача ишга туширишимиз керак. Яъни Мустақиллигимизнинг 5 йиллиги тўйи куни ҳамшаҳарларимиз Юнусобод метро йўли хизматидан баҳраманд бўлишади. Бу масофа олтита бекатни ўз ичига олиб, 8 километрга яқин. Ундан кейин «Файзулла Хўжаев» ва «Юнусобод» бекатларини фойдаланишга топширамиз.

Метронинг кутиш жойлари ҳам ўзига хос қиёфага эга бўлади. Мисол учун «Абдулла Қодирий» бекати ёзувчи ҳаёти ва ижодини эслатувчи полотнолар билан безатилади. «Лоҳутий» ҳамда «Юнус Ражабий» бекатларининг пастки қаватларида кутиш жойи, юқориги қаватларида хизматчилар хоналари жойлашади.

Қурилишда муваффақиятлар билан бир қаторда муаммолар ҳам йўқ эмас. Масалан, ўтган йили «Минор» бекати бўйича кўзланган марралар эгалланмади. Сабаби қурувчилар бу ерда ишлаш учун рухсатномани анча кечикиб олишди.

Бундан ташқари трестда ҳозир хом ашё муаммоси кўндаланг бўлиб турибди. Бунинг биринчи сабаби бунёдкорлар қурилиш материалларининг асосий қисмини Россия ва бошқа Ҳамдўстлик давлатларидан олишади. Масалан, ҳозир метро учун зарур бўлган чўянли тюбингни қурувчилар керакли миқдорда олишолмади. Бу чўянли тюбингнинг бир қисмини «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси тайёрлаб бериши керак эди. Бироқ, уларда ҳам металл танқислиги юз берганлиги сабабли ишчилар буюртманинг ҳаммасини бажариша олмади. Бу маҳсулот метро ер ости йўлининг тепаси ва ёнини синчлашда ишлатилади. Бу эса ўз навбатида метрога сув тушиб кетмаслигини таъминлайди. Тўғри, қурувчилар метронинг кўп жойларини темир-бетон материаллар билан ёпишди. Лекин намлик юқори жойларда бунинг иложи бўлмаяпти. Шунинг учун «Тошметролойиҳа» институти мутахассислари темир-бетон материалларини чиришдан сақлайдиган махсус металл қопламаси лойиҳасини тайёрлашмоқда.

Лекин, шунга қарамай, метросозлар қурилиш суръатини иложи борича сусайтирмасликка ҳаракат қилишмоқда. Улар ўзига юклатилган режаларни вақтида бажариб, Мустақиллигимизнинг беш йиллиги байрамига ёруғ юз билан боришга интилаётирлар.

Ғайрат ЮНУСОВ.

Келгуси йилда буюк саркарда, соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллиги мамлакатимизда кенг нишонланади. Шу муносабат билан юртимизда ул зоти бобаракотга бағишланган илмий конференциялар, анжуманлар ўтказилмоқда. Соҳибқирон даври, темурийлар ва уларнинг ҳаёти, ижоди ҳақида мақолалар, бадиалар эълон қилинмоқда.

Куни кеча Тошкент Молия институтида шундай анжуманлардан бири бўлиб ўтди. Зални тўлдириб ўтирган талабалар, институт педагогик жамоаси, меҳмонлар ўндан зиёд турли мавзулардаги қизиқарли маърузалар тинғладилар. Нотиқлар Амир Темур шахси, унинг давлати, саркарданинг маҳорати, илм-фанга қилган ҳомийлиги хусусида атрофлича фикр юритдилар. Илмий анжуманни Тошкент Молия институти ректори, академик Мурод Шарифхўжаев бошлаб берди.

Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан

ТАРИХДА ПОРЛАГАН ЁРҚИН ЮЛДУЗ

❑ **Мурод ШАРИФХЎЖАЕВ, академик:** Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 30 декабрдаги «Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ҳақидаги» қарори тарихий аҳамиятга молик воқеадир. Пойтахтимизнинг марказида буюк бобомиз ёдгорлигининг қад кўтариши эса ватандошларимизнинг айни муддаоси руёб бўлди. «Амир Темур тузукларини ўқисам, — деган эди юртбошимиз Ислом Каримов, — худди бугунги замоннинг катта-катта муаммоларига жавоб топгандек бўламан».

Соҳибқирон бобомизнинг моҳир ва тадбиркор давлат арбоби сифатида истеъдоди шунчалик серқирраки, уни санаб чиқиш амри маҳол. Амир Темурнинг мардлиги, довюраклиги ҳақида тарих зарварақларида минглаб мисоллар мавжуд. Ғурур, ифтихор, ўз Ватанига содиқлик Амир Темурнинг бутун жисмига сингиб кетганлиги ҳам ибратлидир. У зотнинг замондошлари берган гувоҳлигига кўра унинг зеҳнига, ақли, идроки, заковатига қойил қолишган. Тарихчи олим Ибн Арабшоҳ ёзади: «Унинг назаридан алдовчининг алдови яшириниб қолмас ва фирибгарнинг фириби ўтмас, ўз фаросати билан ҳақгўй ва ёлғончини ажратар эди».

Амир Темур нафақат билимдон, балки ўзининг зукколиги туфайли илмли кишиларни, олимларни ниҳоятда қадрлаган, олим ва мутафаккирларнинг фикрлари билан ҳисоблашган. Бобомизнинг ҳарбий санъати ҳамон тадқиқотчиларни лол қолдирмоқда.

Ўз она тупроғини севган, Ватанини достонга айлантирган бобомизнинг ҳаёти, қилган ишлари биз — авлодларини хурсанд қилиши табиий. Мустақиллик унинг серқирра фаолиятининг барча жабҳаларини очиш имкониятини берди. Донишманд Амир Темур бобомизнинг маънавий хазинаси ватандошларимиз учун муҳим таянч ва озуқа, йўлчи юлдуз бўлиб қолаверади.

❑ **Н. ОБЛОМУРОДОВ, профессор:** Маълумки, XIV асрнинг 60-йилларида Мовароуннаҳрда феодал тарқоқлик авж олиб кетди. Кўплаб мустақил бекликлар вужудга келди. Бекликлар ўртасида ҳокимият учун ўзаро кураш авж олиб кетди. Натижада оддий халқ кўп жабр тортди. Мамлакат талон-тарож қилинди. Мўғулистон хони Туғлуқ Темурхон ва унинг ўғли Илёсхўжа 1360, 1361 ва 1365 йиллари Мовароуннаҳрга босиб келиб, ўз ҳокимиятини мустаҳкамламоқчи бўлдилар. Маҳаллий ҳукмдорларнинг кўпчилиги мўғуллар тарафига ўтиб кетди, қолганлари ватанни ташлаб қочдилар.

Ватан озодлиги учун, мўғулларга қарши курашга ёш Амир Темур бош бўлди. Амир Темур ўз фаолиятининг дастлабки даврида Мовароуннаҳрни бирлаштириш, марказлашган давлат тузиш учун кураш олиб борди. 1370-80 йилларда ягона давлатни ташкил қилди, кучли армияга асос солди. Шарафуддин Али Яздий «Зафарнома»да Амир Темур қўшинларининг бир намойишини тасвирлайди. Амир Темур шоҳона безатилган баландликда туриб, 600 дан иборат қўшин бирлашмаларининг намойишини қабул қиларди. Бу қўшинларнинг ҳаммаси бошдан оёғигача темир совут кийиб, байроқ кўтариб, мусиқа садолари остида бир хилда шаҳдам қадам ташлаб борардилар. Амир Темур турган жойга яқинлашгач ҳарбий қисмлар бошлиқлари ўз бўлинмаларидан ажралиб, Темурга яқин келиб унга таъзим қилар — мадҳу сано айтиб, ўзининг ва қўл остидаги аскарларининг содиқ эканликларини билдирарди. Амир Темур лашкарлари орасида доимо мардликни, ор-номусни ҳар нарсадан устун қўйишни, оғир пайтларда бир-бирларига кўмаклашишни тарғибот қилган.

Хуллас, Амир Темур олиб борган урушлар, унинг давлатига хавф туғилганлиги сабабли содир бўлган. Бу урушлар натижасида феодал тарқоқлик ва ўзаро урушларга барҳам берди. Мовароуннаҳр, Шарқ ва Европа мамлакатлари билан савдо ва маданий алоқаларнинг ривожланишига шароит яратди.

Қудратли марказлашган давлатни юзага келтирган, Мовароуннаҳрни бутун дунёга танитган, Амир Темур ҳарбий фаолиятини ўрганиш, ундан тўғри сабоқлар чиқариш жуда катта аҳамиятга эгадир.

❑ **Ҳикмат СОБИРОВ, профессор:** Амир Темур қудратли ўзбек давлатчилигига пойдевор қўйган лашкарбошигина эмас, балки бу давлатнинг молия масалалари ҳақида фикр юритган биринчи мутафаккир ҳамдир. Унинг асарларида молия масалаларига катта ўрин берилган. Давлат хазинаси ва унинг аҳволи ҳарбий масалалар каби доимо Темурнинг диққат марказида турган.

Матбуотда Темур даври солиқ тизими ҳақида хилма-хил мақолалар эълон қилинган, лекин улар «Темур тузуклари»да келтирилган маълумотларни шарҳлашдан иборат десам тўғри бўлади. Солиқ тизимининг шариатга асосланганлиги, солиқларда берилган енгилликларнинг молияни бошқариш билан боғланганлиги, ташқи савдодан олинадиган солиқларнинг хусусиятлари, ҳунармандларнинг мажбуриятлари четлаб ўтилмоқда. Фикримча бу масалаларга илмий жиҳатдан ёндошиш керак.

Амир Темурнинг молия соҳасидаги тадбирларидан бири шундан иборатки, у бошқа ҳукмдорлар каби фақат хазинани кўпайтириш билан чегараланмасдан, балки унинг ғамламаларидан унумли, илмий, маданий мақсадларга маблағ ажратишга интилишдир. Соҳибқироннинг молия соҳасидаги тадбирлари, унинг ўзидан олдинги молия фанига ҳисса қўшган Насриддин Тусий ва Низам Ал Мулк асарларидан шариат тавсияларидан яхши хабардорлиги, Фирдавсийнинг «Шоҳнома» асарида молия соҳасидаги шоҳлар тажрибасини чуқур ўрганганлигидан далолат беради ва дастлаб молия фанининг куртаклари Шарқда вужудга келганлигини кўрсатади.

Темур ўзбек давлатчилигида молия масалаларининг тутган ўрнига тўғри ва муносиб баҳо берган. Шуни айтиш керакки, Ғарб давлатларида давлат ва молия ҳақидаги асарларда баён қилинган фикрларга нисбатан Темурнинг молия соҳасидаги фикрлари 1-2 аср олдин Марказий Осиёда айтилган иқтисодий фикрдир. У иқтисодий таълимотнинг ривожланишига қўшган салмоқли ҳисса бўлган деса бўлади. Бизнинг вазифамиз бу йўналишда тадқиқотларни кучайтиришдан иборат.

❑ **Баҳромхўжа ОРИФХЎЖАЕВ, доцент:** Ҳазрат Амир Темурнинг дунёвий ва илоҳий тафаккурни ривожлантиришдаги хизматлари беқиёс, ул зот илм-фан ва санъат ҳомийси бўлганларки Ибн Арабшоҳ айтганидек: «Темур подшоҳлар ва халқлар сийратларида билимдон, Шарқу Ғарб тарихининг отаси ва онаси эди». Амир Темур Халаб олимлари билан суҳбатида «Мен доимо олиму уламолар даврасида бўлиб, кўп вақтимни уларнинг суҳбатию мажлисларида ўтказганман. Мен азалдан илм талабидаман», дейишининг ўзиёқ фикримизнинг исботи бўла олади. Шу сабаб олиму уламоларга катта иззат-икром кўрсатган. Ўзи ҳам фалакиёт, тиббиёт, меъморчилик, математика илмларидан хабардор бўлган, шахматни яхши билган, тарихни, айниқса, ҳарб тарихини севиб ўрганган. Амир Темур билан юзма-юз суҳбатлашишга муяссар бўлган араб файласуфи Ибн Халдуннинг таъкидлашича, жаҳонгир турк, араб, форс халқлари тарихини чуқур ўрганган, диний, дунёвий ва фалсафий билимларнинг энг мураккаб жиҳатларини ҳам яхши ўзлаштирган. Шарафуддин Али Яздийнинг «Зафарнома» асарида ёзилишича, Амир Темур олиму фузалолар билан ўтказган бир учрашувида шундай нутқ сўзлаган: «Фан ва диннинг машҳур кишилари ўз маслаҳатлари билан қадимдан подшоҳларга ёрдам бериб келганлар. Эндиликда мамлакатда хотиржамлик ўрнатишга қаратилган тадбирларни амалга ошириш бош вазифамиздир. Бу олижаноб ишда менга ёрдам беришларингизни илтимос қиламан».

Амир Темур тарихда ўзига хос такрорланмас, ягона сиймо. У баракали ва сермазмун умр кечирди. Ўз ҳаёти давомида кўплаб улуғ ишларни бажарди. Шу йиллар давомида илм-фан, санъат, меъморчилик ва маънавиятнинг бошқа соҳалари гуллаб-яшнади.

Жаҳон миқёсида тан олинган Мирзо Улуғбек, Али Қушчи, Алишер Навоий, Заҳириддин Муҳаммад Бобур каби алломаю шоирлар, давлат арбоблари етишиб чиққанининг ўзи Амир Темурнинг яна бир бахти, сиёсатининг оламшумуллигидан далолатдир.

❑ **Мусоқул УСМОНОВ, профессор:** Оламга донги кетган шахс, катта давлат асосчиси, буюк саркарда бобомизнинг мардлиги ва довюраклиги ҳам барчага ибратли бўлган, ундаги шижоат, шиддаткорлик жаҳдининг баландлиги ҳам кучли бўлган. Муҳаммад Тарағай Баҳодир ўғли Амир Темур, ёшлик чоғидан мард, довюрак, ўткир зеҳн ва ақлу идрок эгаси бўлиб ўсди. Соҳибқироннинг қудратли давлат тузганининг ўзи мардлигидан далолат, довюраклигини исботловчи далилдир. Аммо тарихий манбалар, замондошларининг битиклари Амир Темурнинг бу борадаги фаолиятини кенгроқ, аниқроқ ва янаям ёрқинроқ таърифлайдилар. «Минг марта эшитгандан бир марта кўрган аъло» деганларидек ўз кўзи билан кўриб туриб ёзганларнинг асарлари ишонарли ва тўғри бўлиб чиқади. Мана шундайлардан бири, Султония епископи монах Иоанн Гринло ўз кўзи билан кўрган тафсилотларини шундай изоҳлайди: «Катта ва хатарли урушларда Темурбек ўз ўрнига қўмондон тайин этади, сўнг биринчи сафларда туриб жангга киради. У бир неча бор оғир жангларда ярадор бўлиб, ўлишига бир баҳя қолганда қўриқчилари от, хачир тагида қолдирмасдан, уруш майдонидан олиб чиққанлар. Лекин у яна жасурлик билан жангга кирган. Жанг майдонида мардларча олишади, бу зобит ва навкарларни фидокорликка ундайди». Яна епископнинг эсдаликларига мурожаат этадиган бўлсак, ёрқин манзараларга тўқнаш келамиз. Жаноб Иоанн ёзади: «Мен тасодифан бир марта Темурбекнинг жанг майдонида қатнашганини, жангдан қайтаётганини кўрганман. Адолат юзасидан эътироф этиш керакки, у ростдан ҳам замонасининг энг ботир, қўрқмас кишиларидандир». Амир Темур бобомиз ниҳоятда мард, жасур, довюрак эканлигига мисоллар жуда кўп. Зотан бизга мерос бўлиб қолган фазилатлардан бири ҳам жасурлик, мардоналик, шерюракликдир...

Шундан сўнг Тошкент Молия институти проректори М. Алиев, катта ўқитувчи Ф. Дўстмуродова, доцент А. Абдураимов, Тошкент Давлат иқтисодиёт университети докторанти Ҳ. Ҳамидов, доцент Р. Холмирзаев, Самарқанд Давлат университети профессори Қ. Суяров, Тошкент Молия институти IV курс толибаси Н. Кўзневалар сўзга чиқдилар. Улар соҳибқироннинг адлу инсоф, иймон, диёнат, аҳду вафо, тадбиркорлиги, Темур даври солиқ сиёсати, маданияти хусусида батафсил тўхталдилар.

Ҳа, Амир Темур ҳақида ҳар қанча гапирсак шунча оз. Сабаби ул зотдан ўрганадиган жиҳатларимиз, айниқса, соҳибқироннинг очилмаган қирралари жуда кўпдир. Ўтказилган ҳар бир тадбир эса ана шу қирраларни очишга, соҳибқирон сиймосини янада ёрқинроқ тасаввур қилишимизга хизмат қилиши шубҳасиздир.

Ғолиб МИРЗО.

Ҳикматлар шодаси

ЭЗГУЛИККА ШОШ, ҲАР ИШКИ ШОШМА

❑ Қаддингни бук, қадрингни букма,
Ҳақ сўзни уқ, игво сўз уқма.
❑ Сахийдан кут, бахилдан кутма.
Лахта қон ют, имонни ютма.
❑ Мижғовдан қоч, ёвдан қочма
Борингни соч, орингни сочма.
❑ Кибор уйлама, киройи уйла,
Бисёр сўйлама, хўп хушёр сўзла.
❑ Эзгуликка шош, ҳар ишки шошма
Денгиз бўлиб тош, ўзандан тошма.
❑ Кўкдаги ойга ҳам боқмасман хиёл,
Чун кун-тун ёнимда мен севган ҳилол.
❑ Кўҳна ҳовузга асло ташлама қармоқ,
Бақа тутсанг афсусла тишлама бармоқ.
❑ Эрта тонгда эшитсанг нохуш сўз агар,
То шомгача таъбингни этади заҳар.

Раҳимжон ТОЖИБОЕВ,
Наманган вилояти, ўқитувчи.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг куни кеча қабул қилган Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллигига бағишланган «Ўзбекистон — Ватаним маним» мавзуида қўшиқлар кўрик-танловини ўтказиш тўғрисида»ги қарорини барча мамнуният билан кутиб олди. Азалдан куй, қўшиққа ошно бўлган халқимиз, айниқса, мусиқа шинавандалари бу қарорни яратилажак янги, яхши қўшиқларга омил сифатида юқори баҳо бермоқда. Мухбиримиз шу муносабат билан «Ўзбекистон — Ватаним маним» мавзуида қўшиқлар кўрик-танлови ўтказиш ташкилий қўмитасининг аъзоси, Республика бастакор-композиторлар уюшмасининг раиси, Республика Давлат мукофоти совриндори, таниқли композитор Рустам АБДУЛЛАЕВ билан учрашиб, унга бир нечта саволлар билан мурожаат этди.

Мустақиллик мевалари

«ЎЗБЕКИСТОН — ВАТАНИМ МАНИМ»

қўшиқлар кўрик-танлови ажойиб воқеадир

— Рустам ака, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори бастакор-композиторларнинг илҳомига илҳом қўшиб юборган бўлса керак!..

— Албатта. Ушбу кўрик-танлов ўтказиш тўғрисидаги қарор маданий ҳаётимизда ажойиб воқеадир. Айниқса, қўшиқчилигимиз ривожи Президентимизнинг диққат марказида тургани зиммамизга катта масъулият юклайди. Кўрик-танлов давомида юзлаб қўшиқлар яратилади, кўплаб истеъдодли ижрочи-ёшлар кашф этилади. Эсингизда бўлса, мустақиллигимизнинг тўрт йиллиги арафасида вилоятларда ўтказилган ижодий кўрикларда иштирок этгандик. Сирдарё вилоятидан Дилшоджон исмли иқтидорли ёш хонандани топгандик. Унинг «Мустақиллик отим менинг» қўшиғи байрам оқшомида янграганини кўпчилик яхши эслаcalled керак. Бу биргина мисол, албатта.

Қарорда таъкидланганидек, Ватанга чексиз меҳр, озод ва обод юртнинг ҳақиқий эгалари бўлмиш мағрур ва собит фарзандларни камолга етказиш, азиз юртимизнинг буюк келажаги йўлида мард ва фидойи бўлишга чорлаш — яратилажак қўшиқларнинг асл мазмунини ташкил этмоғи керак.

— Кўрик-танловнинг ўтказилиш тартиби ҳақида ҳам тўхталсангиз...

— Кўрик-танловнинг дастлабки босқичи Қорақалпоғистон Республикасида, вилоятларда, шаҳарларда ўтказилиши кўплаб чашмаларнинг кўзи очилишига ёрдам беради, деб ўйлайман. Вилоятлар, шаҳарлардаги ғолиб деб топилган, яхшиларнинг яхшиси деб тан олинган қўшиқлар иккинчи босқичда пойтахтимиздаги «Баҳор» концерт залида «ўзаро» беллашадилар.

— Композитор сифатида кўрик-танловда қандай қўшиқлар янграшини истардингиз?

— Биласизми, қўшиқ яратиш, ижрочиликнинг ўзига яраша тарихи, вазифалари бор. Қўшиқ билан аждодларимиз она юрт озодлиги учун жангга кирганлар. Қўшиқ билан не-не меҳнат қаҳрамонликлари кўрсатилмаган. Таъбир жоиз бўлса мен қўшиқни ҳамиша илҳомлантирувчи, кишилар юрагида ғурур уйғотувчи қудратли куч сифатида биламан. Кўрик-танловга тақдим этиладиган асарларнинг ҳар бирида Ватанга садоқат, чексиз муҳаббат, истиқлол ғурури юксак пардаларда жаранглашини истардим. Айтганимдек Мустафо Бафоев, Анор Назаров, Алишер Икромов каби композиторларимиз шундай асарлар яратганлар. Лекин улар дарёдан томчи дегим келади. Жанговар руҳдаги, дилда ифтихор туйғуларини уйғотадиган, халқимизни эртанги кун учун, юрт келажаги учун янги жабҳаларга отлантирадиган қўшиқлар қанча кўп бўлса, шунча соз бўлади.

— Кўрик-танловга илк асарлар келиб туша бошлаган бўлса керак?

— Албатта. Ҳатто бир онахон уюшмамизга ташриф буюриб: «Дилимда асраб келаётган бир нечта қўшиқларим бор. Танловда айтсам майлими?» дедилар. «Нега мумкин бўлмасин! Ахир ҳаёт онадан бошланади. Қўшиқларингиз ҳам ажойиблигига шубҳамиз йўқ», дедик.

— Яқинда Ёзувчилар уюшмасида мусиқа усталари билан сўз усталарининг учрашуви бўлиб ўтди. Шу учрашувда кўтарилган масалалар хусусида ҳам бир-икки оғиз сўзласангиз...

— Бизга, яъни бастакорларга қўшиқ мухлислари айрим қўшиқларимизнинг саёзлиги ҳақида кўп таъна қилишади. Бу ўринли таъна. Чунки ишқибозлар доимо яхши қўшиқ эшитгиси келади. Хамиртуришига қараб зувала бўлади, деганларидек яхши, ажойиб куй ёмон матнга мос тушмайди-да. Шу боисдан ёзувчилар билан ҳамкорликда ишлаш учун келишиб олдик. Ҳатто қайси композитор қайси адиб билан бирга ишлайди, ижодий алоқада бўлади — буни ҳам белгиладик. Хуллас, қўлни-қўлга бердик. Бу ҳамкорлик яқинда ўз меваларини беради. Ҳамкорлигимиздан маънавиятимиз, маданиятимиз фақат бойийди. Яратилажак қўшиқларимиз эса элга манзур, умрбоқий бўлиши, мамлакатимиз мустақиллигининг беш йиллиги тантаналарига файз киритиши учун куч-ғайратимизни аямаймиз.

Темур УБАЙДУЛЛО ёзиб олди.

Жажжи Феруза расм чизарди. Уйча, гуллар, қизча, қуёш. Болалигида қўлига қаламу бир варақ қоғоз олиб турфа суратлар чизмаган кишилар деярли учрамаса керак. Зеро, ўша тушунарсиз, пала-партиш чизгиларда болаликнинг биллурдек тоза дунёси аксланади...

Тошкентдаги Республика ўрта махсус санъат мактаб-интернатида тасвирий санъатга лаёқати ва иштиёқи баланд болалар таҳсил олади.

Мактаб ўқувчиларининг талай суратлари бу йил Ҳиндистонда ўтказилган Жавоҳарлаъл Неру номидаги «Шанкар-95» танловида намойиш этилди. Шуниси қувончлики, ушбу ўқув маскани қатнашчиларининг бир нечтаси танловнинг олтин ва кумуш совринларига сазовор бўлишди. Суҳбатни болалардан

Истиқбол эгалари

КАМОЛИДДИН БЕҲЗОД ВОРИСЛАРИ

тинглаймиз.

— Расм чизишга 5-6 ёшимдан қизиқардим, — дейди Азамат Турдиқулов. — Ахир, ҳамма болалар ҳам сурат чизишни яхши кўришади-ку! Расмларим билан танловда иштирок этишимнинг ўзи мен учун катта бахт эди. Олтин нишон соҳиби бўлиш сира хаёлимга келмади. Қарангки, танловда «Рақс» номли туркум расмларим туфайли олтин нишонга сазовор деб топишибди. Уйимиздагилар, айниқса ойимлар роса хурсанд бўлдилар. Ойим ҳам рассомлар, шу мактабда ишлайдилар. Мен эса янада сержило суратлар ишлашга интиляпман.

— Танловда менинг ишларимни кумуш нишонга лойиқ деб топибдилар, — дейди Нодир Муҳаммадиев. — Албатта бу мен учун зўр янгилик бўлди. Мана ҳозир ўн биринчи синфда ўқияпман. Мактабни битиргач эса Тошкент Давлат санъат институтининг рассомлик факультетига кириб ўқиш ниятим бор. Тасвирий санъат сирларини ўрганишда интернатимизнинг жонкуяр муаллимлари ўз билим ва маҳоратларини биздан аямайди. Композиция, портрет жанрида сурат ишлашни ёқтираман. Бўш қолганимда тарихимизга алоқадор китоблар мутолаа қиламан.

— Қувончим чексиз, — дейди Резеда Собирзянова. — Ўтган йили «Шанкар» танловида олтин мукофот нишондори эдим. Бу йил ишларимни кумуш мукофотга лойиқ деб топишибди. [illegible] қоғозга туширардим. Ҳозир бўлса қизиқарли саргузаштларга бой китобларни ўқиб, сўнгра ўшалардан таъсирланиб сурат чизишни бошлаб юбораман. Расмларимда кўпроқ она юртимизни, буюк Шарқнинг манзараларини тасвирлашга ҳаракат қиламан. Бу ишда айниқса менга муаллимимиз Людмила Абдулина яқиндан ёрдам берадилар.

— Мен сурат чизмаган куним ўзимдаги нимадир йўқотгандек бўлавераман — дейди Нуриддин Маматожиев. — Тоғам Одил Умрзоқов яхши мусаввирлар. Аксарият ҳолларда шу кишидан зарур йўл-йўриқ ва маслаҳатларни оламан. Табиат манзаралари, жониворлар суратини чизиш менга кўпроқ ёқади. Бир куни ойимнинг суратларини чиздим-да, байрамда уларнинг ўзларига совға қилдим. Сурат ойимга жуда маъқул келди. Узбекистонимизнинг гўзал табиат манзаралари тасвирланган суратларимни танловда кумуш мукофотга лойиқ деб топибдилар, қувонмай бўладими! Катта бўлсам моҳир рассом бўлмоқчиман...

Суҳбатдошларимиз 14-16 ёшли болалар. Йигирма биринчи асрда Узбекистон тасвирий санъатини жаҳонга кўз-кўз қилишда уларнинг ҳам ҳиссаси бўлишига иймонимиз комил.

— Бундан икки йил аввал, — дейди гурунгимизга ҳамсуҳбат бўлаётган Аҳмаджон Исмоилов, — Ҳиндистон маданият марказининг вакиллари мактабимиз ўқувчилари ишларига тасаннолар айтиб, ўз юртларида ўтказиладиган «Шанкар» танловига таклиф этиб кетишди. Ўзим шу мактаб-интернатнинг рассомлик бўлими мудири бўлиб ишлаганим учунми қилаётган меҳнатимиз самарасидан бошимиз кўкка етди. Дунё болаларининг расмлари намойиш этилган танловда ўқувчиларимиз мутлақ ғолиблар сафидан жой олганларини эшитганимизда қалбимизда фахр туйғуси уйғонди.

Биз эса Камолиддин Беҳзод, Маҳмуд Музаҳҳибларнинг муносиб ворислари ҳали кўп бора она юртимиз довруғини оламга таратажакларига ишонч ҳосил қилиб, уларнинг эзгу орзулари руёбга чиқишига тилакдош бўлиб қоламиз.

Назокат УСМОНОВА.

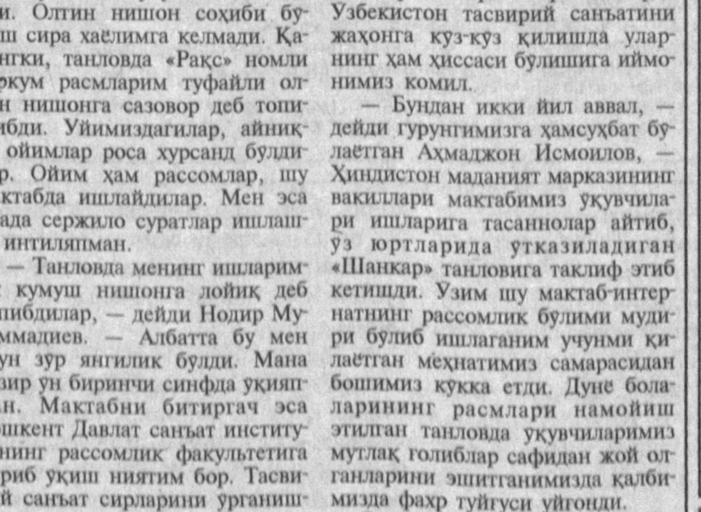

СУРАТЛАРДА: «Шанкар-95» танловининг нишондорлари (чапдан-ўнгга) Азамат Турдиқулов, Резеда Собирзянова, Нодир Муҳаммадиев, Нуриддин Маматожиев, Беҳзод ишлаган расмлардан намуналар.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Ёднома

КАМТАРИН ИНСОН ЭДИ

У Тошкентнинг қадимий Дегрез маҳалласида бундан саксон йил аввал туғилган эди. Гудаклик чоғидан Эски Жўва, Чорсу бозорининг гавжум, серқатнов, тижоратли ҳаёти, маҳалла мардумининг ёшдир, қаридир илму ҳунарга, маърифий ҳаётга интилишлари билан нафас олди. Ҳамшаҳарлари, қариндошлари Зулфия, Илёс Муслимнинг нафосат гулшанига қадам қўяётганликларини кўрди ва уларга эргашиб, қўлига қалам олди. Урта мактабни она шаҳрида тамомлаб, олий таҳсил олиш учун Самарқандга йўл олди. У ерда Усмон Носир, Амин Умарий каби ёрқин истеъдодли ёш ижодкор талабалар билан бирга бадиий адабиёт сеҳридан баҳраманд бўлди.

Шаҳри азим Самарқандда ўқишдан бўш вақтларида кўп вақтини кутубхоналар, театрлар, музейлар, ижодий тўгаракларда ўтказарди. Регистон майдонига келса, худди буюк соҳибқирон Амир Темур от миниб, халқ олдига чиқаётгандай, назму наво оламининг улкан устозлари Рудакий, Жомий, Навоий, Бобур уни ғазаллар жаҳонига етаклаётгандай, уларни жаҳоний овозаларини эшитаётгандай бўларди. Кўнгил ўз майлини илк тароналарга етакларди. Устозлар ғазалларини ўқиб, ўзи шеър машқ қилар, уларни Ўткир Рашид, Насрулло Даврон каби дўстларига кўрсатиб, фикрини сўрарди. Ижод завқи, ижод гашти шаҳарнинг маданий ҳаётида фаол иштирок этишга ундарди. У ёш, истеъдодли талаба қалам соҳиби Адҳам Ҳамдам эди. У ўқиш билан бирга университетдаги адабий-бадиий тўгаракларни бошқарди, шеър, ҳикоя ёзишни машқ қилган талабалар учун устоз ёзувчиларнинг учрашувларини ўтказарди. Ижодий баҳслар, мушоиралар уюштирарди. 1939 йилда Тошкентда Узбекистон ёзувчиларининг 2-қурултойи бўлди. Адҳам Ҳамдам бу қурултойга ўнта ёш ёзувчини олиб бориб, уларнинг илк ижодларини қурултойга тақдим этди. Бу асарлар кейинчалик Тошкентда альманах бўлиб нашр этилди. У қурултой минбаридан туриб Самарқанд шаҳрида ва вилоят туманларида ижодий ҳаракат кенг қанот ёзаётганлигини, ёш қалам соҳибларига эътиборни кучайтириш зарурлигини таъкидлаб ўтди. У доимо ижодий изланишда, ўзи тенгқур ёшларнинг меҳрибон ғамхўри эди. У Узбекистон Ёзувчилар уюшмаси Самарқанд вилоят бўлимининг котиби эди. Бу вазифа уни адабий ҳаракатни бошқаришга ундарди.

1941 йил июнида уруш бошланди. Адҳам Ҳамдам урушнинг биринчи кунидаёқ армия хизматига чақирилиб, Фарғонада тузилган 94-ўқчи ўзбек бригадасида машқлар ўта бошлади. Бу ердаги қисқа муддатли командирлар курсини тамомлаб, кичик лейтенант унвони билан пулемет взводига командир бўлиб Ғарбий фронтга йўл олди. 1942 йилда Москва остоналаридаги жангларда взвод йигитлари билан бирга қатнашди. Шу йили уни Ғарбий фронтда ўзбек тилида чиқаётган газетага ҳарбий мухбир этиб тайинладилар. Адҳам Ҳамдам энди қўлга қалам олиб, фашист босқинчиларини яксон этаётган юртдош жангчиларимиз билан бирга жанг майдонларида бўлиб, у баҳодирларнинг жасоратлари ҳақида очерк, лавҳа, хабар ва шеърлар ёзди. Жангчилар газетасининг қизиқарли, ўқимишли, ҳозиржавоб бўлиши учун жон куйдириб, газетани окопларга, ертўлаларга, фронтнинг ҳамма бурчакларига етишига ҳаракат қилди. 1943 йил Белоруссияда бахмаллик жангчи сержант Абулқосим Мадатов ярадор бўлишига қарамай, бостириб келаётган фашист танкини тўпидан ўт очиб мажақлаб юборади. Адҳам бу қўрқмас жангчи ҳақида очерк ёзди ва унга бағишланган «Баҳодир» шеърида «Мадатов отган тўпдан фашист танки соврилди» сатрларини ўқиймиз. Тошкентлик учувчи Абдусаттор Эшонқуловга ҳам «Қанотли қаҳрамон» очеркини ва «Кўкда лочин ёзар қулочин» шеърини бағишлади:

Фазоларни айлади қамал,
Гуриллади мотор овози.
Зўр жангларда у топди камол
Достон бўлди лочин парвози.

Қирувчи-бомбардимончи «ИЛ-2» самолётининг командири Эшонқулов юз марта парвоз қилиб, юз марта ёвуз босқинчиларнинг ҳарбий техникалари ва жонли кучларини яксон этади. Польшада Адҳам акани ўзи билан самолётига ўтқазиб, жангга олиб боради. Адҳам ака моҳир пулеметчи-лейтенант эди, у самолётда ярадор бўлган ўқчи-пулеметчи ўрнига ўтириб, парвоз этади, қаҳрамон ҳамшаҳар учувчининг юз марта ёв устига ҳужумининг ҳаммасини фронт газетасида ёритади.

Моҳир журналист, жангчи-шоир Адҳам Ҳамдам урушнинг охиригача 2-Белоруссия фронти газетасида хизмат этиб, замондош, юртдош марду майдонларимиз ҳақида жангномалар, оловли йиллар шеъриятини яратди. У жанглардаги намунали жанговар фаолияти учун «Қизил Юлдуз» ордени, «Кенигсбергни олганлиги», «Варшавани озод қилганлиги», «Жанговар хизматлари учун» ва учта Польша медаллари билан мукофотланди. 1947 йилда уйга қайтиб, она юртида тинч ижодий меҳнатини бошлади.

Аввал Андижон вилоятида «Қизил Узбекистон» («Ўзбекистон овози») газетасининг мухбири, кейин Фарғона вилоят «Коммуна» газетасининг муҳаррири, умрининг охирги йилларида — 1988 йилгача Узбекистон Ёзувчилар уюшмасининг Фарғона вилоят бўлимининг котиби лавозимларида, эл орасида, эл хизматида, ижодий ёшларнинг меҳрибон устози бўлиб фаолият кўрсатди.

Адҳам Ҳамдам табиатан хушкўнгил, ҳазил-мутойибали, ўткир зеҳнли, ҳозиржавоб ижодкор эди. У замон воқеаларига, она замин янгиликларига, замондошларимизнинг бунёдкорлик ишларида ўз ўрни борлигини билиб, унга куч, ғайрати ва ижод маҳоратини бағишларди. У ижодий дил сўзларини, жанговар суҳбатларини қаламга олмай, кўпинча тингловчилар даврасида айтиб ўтарди. У сўнгги йилларда «Муштум» журналида ўз ҳажвий асарлари билан фаол қатнашди. Шунингдек Фарғона водийсининг фидойи, машҳур бунёдкор кишилари ҳақида ўзи, шунингдек, атоқли ижодкор дўстлари Саид Аҳмад, Ҳамид Ғулом ва бошқалар билан очерклар, қаҳрамонномалар ёзди. У водийнинг ёш ижодкорларига меҳрибон устоз эди. Ундан унга яқин бадиий асарлар мерос бўлиб қолди. 1937 йилда чиққан «Ўғилнинг хати», 1970 йилда «Шеърлар», 1975 йилда «Қасамёд» шеърлари тўпламлари, «Фарғона гуллари» ва бошқа асарлари эл ардоғида бўлган қалам соҳибининг мангу ёдномасидир. Устоз хотирасини унинг 1945 йилда ёзган «Ғалаба сатрлари» шеъри билан ёдга оламиз:

Ғувиллаб эсади баҳор
шамоли,
Гуллар баргин тўкар
йўлларимизга.
Ерга ҳам кўчмоқда қуёш
жамоли
Ғалаба гуллари қўлларимизда
Бу кун ғарбнинг ҳам чиройи
янги,
Баҳорни келтирган бизнинг
ўзимиз,
Дунёга тарадди енгув оҳанги,
Ҳақиқат боғида кезар сўзимиз.

Унинг «Ҳақиқат боғида кезар сўзимиз» мисраси она халқи қалбида доимо эсга олинади. Адҳам Ҳамдам она Ватанимизнинг мустақиллик шодиёнасига етолмади. У ҳаёт бўлганида мустақил диёримиз тантаналарига ўзининг янги шеърларини, бадиий асарларини бағишлаган бўларди. Ундан яхши боғ қолди. Бу боғ — унинг ижодий меросидир. Адҳам Ҳамдамнинг уруш йиллари ёзилган, ён дафтарида қолган қуйидаги шеърлари ушбу фикримиз далилидир.

НАЗАРМАТ.

Адҳам ҲАМДАМ

МУҲАББАТ

ЙИГИТ — Мен жанглардан ғолиб қайтганда,
Йўлларимга чиқасанми ёр?
ҚИЗ — Юрагимда ростин айтганда
Оламга тенг муҳаббатим бор.
ЙИГИТ — Урмондаги хушовоз булбул
Муҳаббатдан куйлайди менга.
ҚИЗ — Булбулингни ошиқ қилган гул
Йўлларингда интизор сенга.
ЙИГИТ — Окоплардан юлдузга боқсам
Кўзларингнинг аксин кўраман.
ҚИЗ — Сен ҳужумга отланганингда
Ёнингда мен бирга юраман.
ЙИГИТ — Сендан келган хатни варақлаб
Ўқиганда шодланар дилим.
ҚИЗ — Сени десам бахтим чарақлаб,
Очилади боғларда гулим.
ЙИГИТ — Жангда енгиб, ғалаба билан
Севган ёрим сенга қайтаман.
ҚИЗ — Келгин севгим, севинчга тўлиб,
Йўлларингга чиқиб кутаман.
1943.

КЎКДА ЛОЧИН ЁЗАР ҚУЛОЧИН

(Уруш Қаҳрамони, учувчи Абдусаттор Эшонқуловга)

Фазоларни айлади қамал,
Гуриллади мотор овози,
Зўр жангларда у топди камол,
Достон бўлди лочин парвози.
Уни халқ йўллади жангга,
Қанот берди синмас пўлатдан.
У ўралиб шараф ва шонга,
Жанг қилади самовий ўтда.

Ёв устида учади мудом,
Булут унга бир пиллапоя,
Ерда жангчи ўтса ҳужумга,
Баҳодирнинг қаноти соя.
Йўлларида ғов бўлса қалхат,
Шартта узар бўйнини лочин,
Ғалабанинг кенг осмонида,
Ботир сузар ёзиб қулочин.

Унинг номи жаҳонга машҳур,
Ёв бошида муқаррар қазо.
Қўрқувларни енгиб у мағрур,
Яксон айлар ёвни доимо.
Уни куйлар қизлар аллада,
[illegible]
Ўз ўғлини кутлуғ паллада,
... Олқишлайди ҳур
Узбекистон.
1944. Польша.

САЛОМ

(Онамга)

Зўр улуғ жангларда юрган
Қаҳрамонингдан салом,
Куч-мадоринг, нури дийданг,
[illegible]

Фарзандинг жангга киргач
Ёвнинг ҳоли бўлар танг.
Кўкда йиқдим, ерда урдим.
Бўлди зарбимдан гаранг.
[illegible]

Шамшир каби кескир сўзим,
Минг бекинсин ёв агар,
Топгусидир ўткир кўзим.
[illegible]
Жонажонингдан салом.
1941. Ржев.

Биз билиб-билмаган дунё

ТАБИАТДА КЕРАКСИЗ МАВЖУДОТ ЙЎҚ

Сўнгги йилларда табиат ҳақида бизнинг билимимиз тобора чуқурлашиб бормоқда, шунга кўра инсонни табиатга кўрсатаётган таъсири ҳам кучаймоқда. Бинобарин, тирик мавжудотларни асраш ва ўрганиш зарур деган мавзуга такрор-такрор қайтишимиз табиийдир. Табиатда барча турлар ўзаро боғлиқ, биронта турнинг қирилиб кетиши кутилмаган оқибат-натижаларга олиб келиши мумкин, чунки барча ҳайвон турлари ҳар доим ўзгариб турадиган ташқи муҳит шароитига қайтадан мослашиб бориши керак. Ана шу жараён ҳар хил турларда бир хил кечмайди. Демак, яшаш шароитига мослашиш узлуксиз давом этадиган жараён, шунга кўра турлараро муносабатлар ҳам янгитдан шаклланиб боради.

Турлараро муносабатларга Африканинг баъзи бир кўлларида балиқчиликнинг ривожланиши бегемотлар фаолиятига боғлиқлигини кўрайлик. Бир неча ўн йил муқаддам мазкур кўлда бегемотлар кўп бўларди, шунга яраша балиқчилик ҳам ривож топган эди. Бегемотлар қириб ташлангандан кейин тез орада балиқлар ҳам йўқолди. Бу иккала жонивор орасидаги муносабат моҳияти жуда оддий: бегемотлар сув ўсимликлари билан озиқланиб, тезаклари билан сувни ўғитлайди, кўлда эса балиқларни озуқаси ҳисобланган сув ўтлари ўғит ҳисобига ривожланади. Кўлда бегемотлар сони тиклангач балиқлар яна кўпайди.

Калифорния штати атрофида яшовчи аҳоли кўл сувига келадиган хира чивинлардан қутилиш мақсадида кўлга заҳарли ДДТ кукуни сепадилар ва тез орада чивинлар қирилиб кетади. Бироз вақт ўтгач нима учундир шу кўлда яшовчи қушлар ҳам йўқолади. Сув таркиби текширилганда унда ДДТ борлиги маълум бўлди. Сувдаги ўсимликларда эса сувга нисбатан бу модда 500 марта зиёдлиги аниқланди, балиқ танасида 45 минг марта, қушларнинг жигарида 100 минг баробар кўп ДДТ бор экан.

Жониворларни иқлимлаштиришда ҳам турлараро муносабатлар ҳал қилувчи аҳамият касб этади. Баъзан шундай бўладики, бирон турни янги шароитга ўргатиш натижасида у кутилмаган натижаларга олиб келади. Яқинда матбуотда шундай хабар босилди. Амазонка дарёсидан Гатун кўлига келтирилган Туканаре номли балиқ ана шу кўлда яшайдиган 12 та балиқ турига қирон солган, ўз навбатида кўлда озиқланадиган қушлар сони камайди, натижада бу ерда майда чивинлар кўпайиб кетди.

Энди турлар орасидаги мураккаброқ муносабатларга мисол келтирамиз. Гап кимёвий экология ҳақида боради. Баъзан шундай бўладики, муайян тур ўзидан заҳарли кимёвий моддалар чиқазиб бошқа турларни заҳарлаб қўяди. Масалан, ўсимликхўр ҳашаротлар ўсимлик ишлаб чиқазган моддалардан ўз душманига қарши курашда фойдаланади, аниқроқ қилиб айтганда айрим капалакларнинг ғумбаклари ўсимликдаги ана шу заҳарли моддани истеъмол қилганлиги учун қушлар бундай ғумбаклар билан озиқланмайди. Ҳаттоки сутэмизувчи жониворлар ҳам бошқа турлар ишлаб чиқазган кимёвий муҳофаза моддасидан фойдаланади, масалан, типратиконларнинг маълум турлари бақаларга ҳужум қилиб, унинг қулоқ атрофидаги заҳарли безларини ғажийдида ундан ажралиб чиққан заҳарни оғзида йиғади, сўнгра бу суюқликнинг ўзини тиканларига суркаб чиқади. Шунингдек киприклар бақани ҳар хил жойидан тишлаб унинг тери безларидан чиққан заҳарли суюқликдан ҳам худди ана шу усулда фойдаланади. Энг қизиғи шундаки, 15—16 кунлик, ҳали кўзи очилмаган кирпи болалари онасининг ниналаридан заҳар олиб ўз тиканларига суркайди. Шундай қилиб бақаларнинг йўқ бўлиб кетиши кирпилар сонининг аста-секин камайиб кетишига олиб келиши мумкин.

Биронта тур ҳозирги кунда қанчалик аҳамиятсиз бўлса, ҳаттоки зиён келтирадиган бўлса-да, уни йўқотиб юбориш мақсадга мувофиқ эмас. Гап шундаки, биз у ёки бу турни келажакда инсон учун қанчалик аҳамиятга эга бўлишини олдиндан айта олмаймиз. Фойдасиз ёки мутлоқ зарарли деб ҳисобланган турлар кейинчалик ниҳоятда муҳим бўлиб, уни ҳамма томонлама қўриқлаш керак бўлади. Масалан, зарарли деб ҳисобланган муғор замбуруғи кейинчалик инсон учун антибиотик дорилар ишлаб чиқарадиган манбага айланиб қолди. Бунда пенициллиннинг кўрсатган шифобахш хизматини ҳаммаҳамма ғурур билан тан олади. Ёки фойдасиз ҳисобланган кўп сонли бактериялар ҳам ҳозирда инсон учун хизмат қилмоқда, қатор фойдали қазилмаларни ер остидан олиш технологиясида қўл келмоқда. 200 йил муқаддам шимолий денгиз сувларида Стеллер сигири яшаган, унинг бўйини 10 метр, оғирлиги бир неча тоннага етган. Ана шу жонивор йўқ қилиб юборилмаганида эди, шимолдаги халқлар учун гўшт, ёғ масаласи ҳозиргидан кўра осонроқ ҳал бўлган бўларди.

Хулоса шуки, нафақат айрим турларни, балки барча турлар турли-туманлигини асраш керак, чунки ана шундай хилма-хилликка бой бўлган жониворлар ҳар қандай ноқулай шароитларга бардош берадиган, ўзининг бир бутунлигини, яъни барқарорлигини сақлаб қолишга лаёқатли бўлади. Бошқача қилиб айтганда, ирсият белгилари қанчалик кўп бўлса, яъни генофонд қанчалик бой бўлса мослашиш имконияти шунчалик юқори бўлади.

Яхё ДАВЛАТОВ,
биология фанлари доктори.

Пиру бадавлатларимиз

БАШОРАТ АЯНИНГ АЙТГАНЛАРИ

...Шу куни Чилонзор туманидаги Йўлдош Аъзамов кўчасининг 60-уйида истиқомат қилувчи Башорат ая Икромованинг хонадонига келувчиларнинг кети узилмади. Хонадон соҳибларининг ҳам, меҳмонларнинг ҳам чеҳрасидан табассум, яхши кайфият аримасди. Чунки ушбу хонадонга файз ва кўрк бағишлаб турган, шу ерда ўсиб-улғайган фарзандларнинг мунис онахони, бири-биридан ширин-шакар 8 невара ва 10 эваранинг меҳрибон бувижониси Башорат ая Икромова 100 ёшни қаршилаётганди. «Чилонзор» маҳалласининг энг кекса фуқаросини муборакбод этиш учун Чилонзор тумани ҳокимининг ўринбосари, туман хотин-қизлар кенгашининг раиси Гулнора Деҳқонова, республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими раисининг ўринбосари Муборак Юнусхўжаева, маҳалла хотин-қизлар кенгашининг раиси Лола Илёсова ва бошқа меҳмонлар ҳам ҳозир бўлдилар.

— Маҳалламизда Башорат ая сингари ошини ошаб, ёшини яшаган ҳурматли отахон ва онахонларимиз кўплаб топилади, — дейди «Чилонзор» маҳалласи оқсоқоли Омонулла Муталов. — Биз, маҳалла фаоллари тез-тез уларнинг хонадонида бўлиб, ҳол-аҳвол сўраб турамиз, яшаш шароитлари билан қизиқамиз, керак бўлса моддий ёрдам кўрсатамиз. Хуллас, кексалар доимо бизнинг диққат-эътиборимизда. Мен Башорат аяни болалигимдан биламан. Жуда кўнгилчан, меҳрибон, дилкаш. Уруш даврида ва ундан кейинги йилларда артелда фидокорона меҳнат қилиш билан бирга бир ўзи икки фарзандни оқ ювиб, оқ таради, ўсиб-улғайтирди, уйли-жойли қилди. Мана, туман ҳокимлиги нафақат ўз фарзандларининг, балки маҳалла аҳлининг ҳам суюкли онахони бўлмиш Башорат аяни таваллуд айёмлари билан чин дилдан қутлаб, гилам туҳфа этди. Биз ҳам маҳалла номидан бош-оёқ сарпо совға қилдик. Бугун бу хонадонда қўш байрам. Аянинг 100 йиллик тўйини нишонлаш билан бирга неваралари Муроджоннинг бахт кечаси — никоҳ тўйлари ҳам бўлиб ўтмоқда.

— Мен, энг аввало, юртбошимиз Ислом Каримовнинг халқимиз фаровонлиги йўлида амалга ошираётган хайрли ишларидан ҳамда биз, қарияларга кўрсатаётган ғамхўрлигидан беҳад мамнунман, — дейди Башорат ая. — Яратганга минг қатла шукр, ҳозир осойишта турмуш кечирмоқдамиз. Кўзимиз очиқлигида бир-биримиздан меҳр-мурувватимизни, яхшилигимизни аямайлик. Зеро, яхшилик ва эзгулик ҳеч қачон унутилмайди.

Исмоил ЗОИРОВ.

СУРАТДА: Башорат ая Икромова жигаргўшалари билан.

Рустам Шарипов олган сурат.

«02» хабар беради

ЖИНОЯТ ЖАЗОСИЗ ҚОЛМАЙДИ

◆ 19 ноябрь куни соат 23 да Мирзо Улуғбек туман ички ишлар бошқармаси жиноят-қидирув бўлими ходими А. Ибохўжаев «Бобуртож» меҳмонхонасидан электр-қуритгич ва магнитофоннинг икки дона овоз кучайтиргичини ўғирлаб чиқиб кетаётган ҳеч қаерда ишламайдиган 16 яшар Сергей Р.ни ушлаб олди. У энди барча «шўхлик»лари учун терговда жавоб беради.

◆ Юнусобод туманидаги Муродов кўчасида «ВАЗ-2103» русумли автомашинадан ҳеч қаерда ишламаган 32 ёшли С. Ҳошимнинг жасади топилганди. Жиноят-қидирув бўлими ходимлари қотилнинг кетига тушишиб уни ушлашга муваффақ бўлишди. Жиноятчи илгари судланган ҳеч қаерда ишламайдиган П. Гаджи бўлиб чиқди.

◆ Шу туманнинг 13-мавзесида тунги соат 3 да бахтсиз ҳодиса рўй берди. Танишининг уйига меҳмонга борган И. Раҳим уй эгасининг эшик олдида ўтирганини кўриб ҳайрон қолди. Мезбон калитни хонадонда қолдириб ўзи кўчада қолган экан. Уни бу ҳолатдан кайфи бор меҳмон қутқаришга бел боғлаб 9-қаватдаги қўшнисининг айвонидан уйга кирмоқчи бўлади. Афсуски уриниши бахтсиз ҳодиса билан якунланди.

◆ Сергели туманидаги уйлардан биридан уч киши хе йўқ, бе йўқ тўсатдан муштлашиб кетишди. Тахминан соат 18 ларда юз берган бу тўқнашувни кўча-кўйдан ўтиб юрганлар одатдаги мастликнинг бир «ишкали» бўлса керак дея парво ҳам қилишмади. К. Валентин ва З. Иосифлар Яккасарой туманидаги 1-автомобиль тўхташ жойининг устаси А. Владимирнинг бўйнига ўткир тиғ тортиб юборишади. Фақат бахтли тасодиф туфайлигина А. Владимир тирик қолди. Икки жиноятчи ушланиб, айни кунда улар устидан тергов ишлари олиб борилмоқда.

◆ Собир Раҳимов тумани, Зокир Иботов кўчасидаги уйлардан бирига тунда соат 1 да номаълум киши қирқма милтиқ билан бостириб кириб уй бекасидан пул ва қимматбаҳо тақинчоқларни топиб беришни талаб қилади. Уй бекаси қўрққанидан бақириб юборади. Тундаги ногаҳоний овоздан ташвишга тушган қўшнилар югуриб келишади. Босқинчи яширинишга улгурди. Аммо узоққа қочиб кетолмади. Жиноят-қидирув бўлими ходимлари Зангиота тумани, Эркин қишлоғида яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган Т. Ҳабибуллани ушлашди.

◆ 20 ноябрь куни Мирообод тумани, Сарикўл кўчасида турувчи нафақахўр Н. Оксананинг уйига номаълум шахс кириб хонадондан 5 минг сўмлик кийимларни ўғирлаб кетади. Жиноят-қидирув бўлими ходимлари муқаддам судланган 4-кўчма механизациялашган жамламасида ишловчи С. Николайни ашёвий далиллар билан қўлга олишди.

◆ Шу куни «Қўйлиқ» бозорида икки номаълум киши Самарқанд вилояти, Каттақўрғон туманидан келган деҳқон Н. Садриддиннинг 1 қоп майизини 3360 сўмга савдолашиб фирибгарлик йўли билан унинг пулини беришмайди. Ички ишлар ходимлари майизни олиб қочишга уринган Т. Вали (4-турар-жой идорасида фаррош бўлиб ишлайди) ва ҳеч қаерда ишламайдиган Т. Ризони ушлашди. Фирибгарлик учун бу йигитлар ҳозир терговда жавоб беришмоқда.

◆ 20 ноябрь куни номаълум шахс Мирзо Улуғбек тумани, Садаф кўчасидан фуқаро А. С.га тегишли «ГАЗ-2410» русумли автомашинани ўғирлаб қочади. Тошкент шаҳар ДАНБ ходимлари Турсунов, Бекназаров, Муҳиддиновларнинг саъй-ҳаракатлари натижасида автоулов ўғриси — ҳеч қаерда ишламайдиган, эндигина 22 баҳорни кўрган К. Абдулқосим ушланди.

◆ 14 ноябрь куни «Мерос» фирмасидан 2 та телевизор ва 6 та видеомагнитофонни ўғирлаб қочиб яшириниб юрган ҳеч қаерда ишламайдиган Ш. Шавкат Юнусобод тумани ички ишлар бошқармаси ходимлари Тўхтаев, Жўраев, Бережной, Магдиев, Самиевларнинг касб маҳоратлари туфайли ушлаб ИИБга олиб келинди.

◆ 21 ноябрь куни соат 10 дан 30 дақиқа ўтганида «Чорсу» бозоридаги «Болалар дунёси» дўкони олдида сохта 100 АҚШ долларини Ш. Юсуф фуқаро Р. Давлатга пулламоқчи бўлганида ушланди. У 10 долларни юз доллар қилиб ўзгартирганди. Пулдаги «ўн» деб ёзилган инглизча ёзувларни эса ўзгартиришга кучи етмаганди.

◆ Ҳамза туманидаги Чизель кўчаси уйларидан бирида турувчи Т. Тимофейнинг хонадонидан 202 грамм марихуана гиёвандлик моддаси топилди. Унга нисбатан қонунларимизда белгиланган жазо қўлланилади.

◆ Шу туманда яшовчи «Тошкент» аэропортида ишловчи Ш. Тихоннинг томидан жиноят-қидирув бўлинмаси ходимлари «Наган» тўппончасини ва 7 дона унга тегишли ўқни топиб олишди. Унинг бу қуролни қаердан, кимдан ва нима сабабдан олганлиги суриштирилмоқда.

◆ Собир Раҳимов тумани ички ишлар бошқармаси ходимлари «Б-1» мавзесида яшовчи уй бекаси Б. Гулсаранинг хонадонидан «Мадонна», «Кийик», «Пахта» чинни термаларини ўғирлашга уринган ҳеч қаерда ишламайдиган Д. Ўлмасни ушлашди.

◆ Чилонзор тумани милицияси жиноят-қидирув бўлими ходимлари Бухоро вилоятидан келган уй бекаси Н. Ҳалиманинг ҳамёнидан 8300 сўм пулини талончилик билан олиб қочишга уринган Тошкент туманида яшовчи ғирт бекорчи К. Комилни қўлга туширишди.

◆ 22 ноябрь куни кундузи Собир Раҳимов туманида жойлашган 3-туғруқхона дўхтири В. Дилбарнинг хонасидан чарм камзул ўғирланади. Ўғри узоқдан келмаган экан. У шу туғруқхонада ишлайдиган Х. Лобар бўлиб чиқди.

◆ 23 ноябрь куни Мирзо Улуғбек тумани ИИБ ходимлари икки кун муқаддам ТТЗ-3 мавзесида кечқурун соат 23 дан ошгач 1-такси саройининг ҳайдовчи Б. Баҳром бошқарувидаги «ГАЗ-24» русумли автомашинани, «Электроника» қўл соати, 1500 сўм пулни олиб кетган уч нафар босқинчини қўлга олишди. Улар муқаддам судланган Р. А., «Тибтаъминот бошқарма» ташкилотида ҳайдовчи бўлиб ишлайдиган А. Ф. ва ҳеч қаерда ишламайдиган П. Г.лар бўлиб чиқишди. Босқинчилар терговда жавоб беришмоқда.

◆ 23 ноябрь куни 11-троллейбусда икки ўсмир В. Анвар ва М. Тоҳир Тошкент автомобил йўллари институти толиби Е. Чорини уриб эгнидаги чарм камзулини ечиб олишади. Талончилар ички ишлар ходимларидан қочиб қутилишолмади.

◆ Фирибгарликда П. Еленага тенг келадиганлар топилмаса керак. У А. Алладан 4.900 АҚШ доллар пулни ул-бул ваъда қилиб олгач, на айтилган нарсани, на пулни қайтарди. Охири Алла ички ишлар ходимларига мурожаат қилгач П. Елена қочиб юрган жойидан топиб келинди. Энди унга нисбатан жиноий жазо чоралари қўлланилади.

◆ 23 ноябрь куни соат 15 дан 20 дақиқа ўтганида «Чилонзор-9» мавзесида яшовчи нафақахўр В. Айсулувнинг хонадонидан номаълум шахс «Фунай» видеоиккилиги, «Осака» магнитофонини ўғирлаб кетади. Зудлик билан ушбу воқеа тўғрисидаги хабарни олган милиция ходимлари 23-болалар уйида қоровул бўлиб ишловчи С. Борисни ашёвий далиллар билан қўлга олишди.

◆ Шу куни пойтахт ИИББ жиноят-қидирув бошқармаси ходимлари ҳеч қаерда ишламайдиган С. Виталийни жанговар АКМ автомати ва 30 дона 4,5 миллиметрлик ўқи билан қўлга туширишди. Ҳозир ушбу иш бўйича тергов ишлари олиб борилмоқда.

◆ Ҳамза тумани, Боку кўчасида яшовчи К. Николай маст ҳолда ўз хотини Б. Нинага пичоқ урали. Фақат бахтли тасодиф туфайлигина хотин ҳаётдан кўз юммади.

◆ «Тошкентвино» корхонаси олдида ҳеч қаерда ишламайдиган Б. Ҳаким 120 литр вино билан қўлга тушди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЧКИ ИШЛАР БОШ БОШҚАРМАСИНИНГ МАТБУОТ ГУРУҲИ.

Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театри биносида Республика ички ишлар идоралари бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг кўрик-танлови бўлиб ўтди.

Ўтказилган танлов хусусида ҳакамлар ҳайъатининг аъзоси, таниқли шоир Нормурод Нарзуллаевни суҳбатга чорлаймиз:

Санъат сеҳри

ПОСБОНЛАРИМИЗНИНГ ИККИНЧИ ИСТЕЪДОДИ

— Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг ҳаваскор жамоалари танловининг ўтказилиши маданий ҳаётимизда катта воқеадир. Бу ҳам Ўзбекистон мустақиллигининг ёрқин самарасидир. Ички ишлар ходимлари — осойишталигимиз посбонларини биз ҳамиша устидаги махсус кийими билан тасаввур этамиз. Улар ҳаётимиз осойишталиги, тинчлигини сақлаётганликлари учун ҳам бизга қадрдонлар. Бугун эса уларнинг қўлларига соз олиб куй ижро этишлари, қўшиқ айтишлари, рақсга тушишларидан завқланмаган киши бўлмаса керак. Устига устак биз ҳайъат аъзолари она Ўзбекистонимиз, унинг табиатини, меҳнатсевар кишиларини куйлаб, тараннум этувчи янги-янги дастурларни назардан ўтказдик. Ушбу дастурлар аввалига туманлар, шаҳарлар, вилоятларда ўз хизмат бурчини адо этаётган милиция ходимлари томонидан тайёрлангани ҳам бизни жуда хушнуд этди. Тинчлик посбонлари ҳақидаги янги-янги қўшиқлар ижро этилди. Булардан ташқари республикамизнинг турли вилоятларидан келган ҳаваскор шоирлар ўзлари битган шеърлари билан иштирок этиб, томошабинлар олқишига сазовор бўлишди. Айниқса жиззахлик Илҳом Ҳамро, тошкентлик Дилбар Жўраеваларнинг Ватанимизни мадҳ этувчи шеърлари аксарият ҳакамларга манзур бўлди. Умуман шундай кўриклар тез-тез ўтказилса, санъатсеварлар рағбатлантириб турилса, нур устига аъло нур бўлар эди. Бу эса мамлакатимиз равнақи, маънавиятимизнинг халқ мулкига айланишига хизмат қилиши шубҳасиздир.

Исмоилжон Ғуломов, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги қошидаги «Турон юлдузлари» дастасининг бадиий раҳбари, ҳакамлар ҳайъати аъзоси:

— Танловнинг аҳамияти ниҳоятда улкан десак сира муболаға бўлмайди. Сабаби унда жамиятимизга ёт бўлган иллатларни тозалашда хизмат кўрсатаётган ички ишлар идоралари ходимлари ўзларининг иккинчи истеъдодларини намойиш этдилар. Айтиш мумкинки, танловда мағлублар бўлмади, аксинча барча ҳаваскор дасталар ўз маҳоратларини, санъатга бўлган меҳр-муҳаббатларини намойиш этишганидан барчанинг боши кўкка етди. Кўрик-танловнинг олий мукофотига Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг қўшинлар бошқармаси сазовор бўлди. Вилоятларнинг вакиллари ҳам санъатнинг турли соҳалари бўйича мукофотлар, эсдалик совғалар, рағбатлантирувчи мукофотлар, фахрий ёрлиқларга сазовор бўлишди. Бир сўз билан айтганда мазкур кўрик-танлов ёшларимизни мустақил Ватанимизни эъзозлаш, унга садоқат билан хизмат қилиш, юртимиз осойишталигини сақлашга ўргатади, деб ҳисоблаймиз.

Нозима УМАРОВА.

Кўча тасодифлари

СЕРГАК НАЗОРАТЧИЛАР

● Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ йўл-патруль хизмати бўлинмаси, 4 рота нозирлари — милиция сержантлари К. Мирзааҳмедов ва У. Гадоев хизмат вазифаларини 1995 йил 28 сентябрда «Бектемир» ДАН масканида ўтаётганларида соат 01.10 ларда текшириш учун ҳайдовчи Ш. К. бошқарувидаги «ВАЗ-21011» русумли, М 1551 НА рақамли транспорт воситасини тўхтатишди. Текшириш вақтида мазкур транспорт воситасида кетаётган йўловчи У. О.нинг қўлидаги сумкасидан 50 дона гугурт қутисида 1 килограмм 300 грамм миқдорида ҳиди ва ранги гиёванд модда (гашиш)га ўхшаш нарса борлиги аниқланди. Шу сабабдан У. О. Бектемир тумани ИИБга топширилди.

● Тошкент шаҳар ИИББ йўл-патруль хизмати бўлинмаси 2-рота катта нозири, милиция капитани Р. Абдураҳмонов ва шу рота нозири милиция старшинаси Д. Бадалов хизмат вазифаларини «Эркин» ДАН масканида ўтаётганларида соат 22 да текшириш учун «ВАЗ-2106» русумли З 2254 СИ рақамли транспорт воситасини тўхтатишди. Текшириш вақтида автоуловнинг орқа ўриндиғининг пастки қисмида кичик қопчага ўралган 2—3 килограмм миқдорида ҳиди нашага ўхшаш кўк ўсимлик борлиги аниқланди. Шу сабабдан ҳайдовчи А. Х. ва унинг йўловчилари С. К. ва Ф. М.лар Чилонзор туман ИИБга топширилдилар.

● Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ йўл-патруль хизмати бўлинмаси взводи катта нозири милиция катта лейтенанти Б. Зиявитдинов ва шу взвод нозири милиция старшинаси М. Алиев хизмат вазифаларини Воровский кўчасида ўтаётганларида текшириш учун «ВАЗ-2107» русумли, Я 2154 ТН рақамли транспорт воситасини тўхтатишди. Текшириш вақтида ҳайдовчи Д. Қ. ўриндиғи тагидан «РГД-5» гранатаси топилди ва унинг йўловчиси Б. Қ. ёнидан эса 2,7 грамм миқдорида, ҳиди ва ранги қора дорига ўхшаш модда борлиги аниқланди. Шу сабабдан ҳайдовчи ва йўловчилар ИИББ жиноят-қидирув бошқармасига топширилдилар.

● Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ йўл-патруль хизмати бўлинмаси, 2-рота катта нозири милиция капитани Р. Абдураҳмонов хизмат вазифасини «Эркин» ДАН масканида ўтаётганида соат 01.10 ларда текшириш учун «ВАЗ-2106» русумли Я 7079 ТН рақамли транспорт воситасини тўхтатди. Текшириш вақтида ҳайдовчиси В. М. нинг ёнида ҳиди ва ранги нашага ўхшаш ўсимлик борлиги аниқланди. Шу сабабдан ҳайдовчи гиёвандлик моддаси сақлаганлиги учун Чилонзор тумани ИИБга топширилди.

● Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ йўл-патруль хизмати 4-рота катта нозири, милиция лейтенанти Н. Бойжуматов «Роҳат» ДАН постида ўз хизматини ўтаётган пайтида, ўз хизматдошлари — милиция старшиналари З. Имомалиев ва З. Рўзиевлар билан бирга «МАЗ—5334» русумли, 3185 ЧМС давлат рақамли машинани маст ҳолда ўғирлаб қочмоқчи бўлган М. Ж. ва С. К.ларни ушлашди. Қўлга олинганлар чора кўриш учун Ҳамза тумани ички ишлар бўлимига топширилди.

● Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ йўл-патруль хизмати нозири милиция старшинаси С. Носиров томонидан «Уч қаҳрамон» ДАН масканида текшириш учун «КамАЗ—53212» русумли рақами 6368 НЮУ автомашинаси тўхтатилди. Ҳайдовчи Р. Д. нинг ўриндиғи тагидан чет элда ишлаб чиқарилган ўқ отар қуроли топилди. Шунинг учун ҳайдовчи Юнусобод туманидаги 2-шаҳар милиция бўлинмасига топширилди.

● 1995 йил 21 октябрь куни шаҳар ИИББ ДАНБ ЙПХ АМБ 4-рота катта нозири милиция кичик лейтенанти А. Х. Муҳамедов ва милиция сержанти А. М. Ёрматов томонидан Т. Малик кўчасида фуқаро З. И. га тан жароҳати етказиб, қочиб кетаётган фуқаро В. Ю. ушланиб Мирзо Улуғбек тумани 1-шаҳар бўлинмасига топширилди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЧКИ ИШЛАР БОШ БОШҚАРМАСИ ДАН БОШҚАРМАСИНИНГ МАТБУОТ ХИЗМАТИ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОНДА БИРИНЧИ МАРТА ИСРОИЛДАГИ «ЎЛИК ДЕНГИЗ» КОСМЕТИКАСИ «ЗЕНИТ» ФИРМА ТЕХНО-САВДО МАРКАЗИ ГЎЗАЛ АЁЛЛАРИМИЗГА

лосьонлар, шампунлар, кремлар, бальзамлар, тозалагичлар, турли хилдаги терилар учун шифобахш маскалар — комбинациялаштирилган маҳсулотларни

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

Улар «Ўлик денгиз» минералларига табиат экстрактлари — шифобахш ўсимликлар қўшиб тайёрланган.

Шунингдек, Францияда ишлаб чиқарилган («сертификат билан тасдиқланган») парфюмерия сувини тавсия қилади.

МАНЗИЛИМИЗ: Чехов кўчаси, 10-уй, (метронинг «Ойбек» бекати).

Телефон: 54-26-52.

ТАШКИЛОТ ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА! ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИГА ОЛДИНДАН ҲАҚ ТЎЛАШ СИЗНИНГ БУРЧИНГИЗ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 12 майдаги «Халқ хўжалигида ҳисоб-китобларнинг ўз вақтида ўтказилиши учун ташкилотлар ва корхоналар раҳбарларининг масъулиятини ошириш тадбирлари тўғрисида»ги фармонига мувофиқ электр энергиясидан фойдаланувчилар

ОЛДИНДАН ҲАҚ ТЎЛАШЛАРИ КЕРАК.

Электр энергиясига ҳақ тўлаш бўйича қарзларнинг юзага келиши электр энергияси таъминотини тўхтатиб қўйишга ва қарзларни қонун йўли билан ундириб олишга мажбур этади.

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИГА ЎЗ ВАҚТИДА ВА ТЎЛА-ТЎКИС ҲАҚ ТЎЛАШДАН СИЗЛАР ҲАМ МАНФААТДОР БЎЛАСИЗ.

Электр энергиясига олдиндан ҳақ тўлаш тўловлар муддати ўтиб кетиши билан боғлиқ тушунмовчиликларнинг олдини олади, вақтни тежайди ва таъминотнинг узлуксиз бўлишига хизмат қилади.

«ЎЗЭНЕРГОНАЗОРАТ»

ЎЗБЕКИСТОН ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ ТОШКЕНТ ТИЖОРАТ ТЕХНИКУМИ

1996 йилда техникумнинг КОММЕРСАНТ, МЕНЕЖМЕНТ, МАРКЕТИНГ, БУХГАЛТЕРИЯ, ТОВАРШУНОСЛИК, ТЕХНОЛОГ мутахассисликларига кирувчилар учун ТЕСТга тайёрловчи курсларга

АБИТУРИЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Курсга мактабни битирувчи синф ўқувчилари ҳам кириши мумкин.

ТЎЛОВ УСУЛИ — СИЗГА МАЪҚУЛИ!

Телефонлар: 53-61-31, 53-72-55.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Усмон Носир кўчаси, 105-уй, 15-хона (7, 24, 28-трамвайлар ва 15-троллейбуснинг «Қон қуйиш институти» бекати).

ХАЛҚ БАНКИДА ИШЛАШНИ ҲОҲЛАЙСИЗМИ?
Ўзбекистон Республикаси Халқ банки
ТОШКЕНТ ШАҲАР БОШҚАРМАСИ
ХАЛҚ БАНКИ МУАССАСАЛАРИГА ИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ ВА ХАЗИНАЧИ-НАЗОРАТЧИ касблари бўйича КУРСЛАРГА
18 ёшга тўлган ва ўрта маълумотга эга бўлган ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ
ЎҚИШ ГУРУҲЛАР ТЎПЛАНИШИ БИЛАН БОШЛАНАДИ.
МАЪЛУМОТ ОЛИШ УЧУН ҚУЙИДАГИ ТЕЛЕФОНЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН:

33-51-95, 36-10-29 — Тошкент шаҳар Халқ банки бошқармаси, Мовароуннаҳр кўчаси 4-уй;
54-76-41 — Мирообод тумани Халқ банкининг 14-бўлими, Кафанов-Нукус кўчаси, 2-уй;
44-03-78 — Шайхонтоҳур тумани Халқ банкининг 3627-бўлими, Ц-14, 19-уй.
33-15-69 — Мирзо Улуғбек тумани Халқ банкининг 3628-бўлими, Ҳ. Олимжон майдони, 13 «а»;
35-67-41 — Юнусобод тумани Халқ банкининг 3649-бўлими, Ц-6, 90-уй;
55-34-91 — Яккасарой тумани Халқ банкининг 3650-бўлими, Ш. Руставели кўчаси, 49;
53-87-06 — Чилонзор тумани Халқ банкининг 7882-бўлими, Я. Рудзутак кўчаси, 16;
58-15-98 — Сирғали тумани Халқ банкининг 7945-бўлими, Сирғали-4, 31 «а»;
97-66-69 — Ҳамза тумани Халқ банкининг 7963-бўлими, Шолохов кўчаси, 116;
48-04-65 — С. Раҳимов тумани Халқ банкининг 8050-бўлими, А. Бобожонов кўчаси, 10;
72-53-87 —А. Икромов тумани Халқ банкининг 8297-бўлими, Чилонзор 25-мавзе, 41-уй;
98-35-93 — Бектемир тумани Халқ банкининг 8674-бўлими, Х. Бойқаро кўчаси, 89.

ҲУНАР ЎРГАНИШГА ШОШИЛИНГ!
«МАҲАЛЛИЙ САНОАТ» ДАВЛАТ КОРПОРАЦИЯСИНИНГ РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОМБИНАТИ
қуйидаги мутахассисликлар бўйича
ПУЛЛИК 5 ОЙЛИК КУРСЛАРГА
қабул эълон қилади
ТИКУВЧИ КОНСТРУКТОР-МОДЕЛЬЕР, ПОПОПЧИЛИК (бадиий каштачилик),
тикув ва попоп машиналарини таъмирловчи (механиклар).
Ўқиш гуруҳлар жамлангандан сўнг бошланади.
Тўлов нақд пул тўлаш ёки ўтказиш йўли билан.
Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Абдулла Қодирий кўчаси, 7 «а».
Телефон: 44-13-71.

Тошкент шаҳар Давлат солиқ бошқармаси жамоаси бошқарманинг кадрлар ва кадрлар тайёрлаш бўлими бошлиғи Раҳим Умарович Тўрақуловга ўғли

Сирожиддин Раҳимович ТЎРАҚУЛОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Тошкент оқшоми

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарлари жойлаштириш масалалари бўйича ~ 33-81-42

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғри бўлиши учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефони орқали мурожаат қилишингиз мумкин.

Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичи - 64690.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.